

DOMOLJUB

Izšla je vsak šetrtak. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 5 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spiši in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Stev. 14.

V Ljubljani, dne 7. aprila 1910.

Leto XXIII.

Gosposki v premislek.

V Ekeritu na Ogrskem, v satmarškem komitatu, žalujejo. Ena noč je pomorila na stotine ljudi. Velikonočno nedeljo zvečer so napravili ples na lesenem podu judovskega krčmarja brahama Vajsa. En balonček se užge, razpali smrekove vejice, ki so visele ob stenih; vnamejo se ženskam lasje in obleka in naenkrat je vse v ognju. Vrata so ena sama; množica se vsuje proti njim; močnejši podero slabše na tla in skačejo preko njih; drugi izkušajo podreti steno; ž njo pa prevržejo streho nase in se pokopljejo v ognju in dimu. Nad tristo človeških bitij pokonča divji plamen. Namestu poda je kup žrjavice in pepela, ki se iz njega kade osmojeni človeški udje; krokerji prilete na gostijo; psi pridrvé in izbiraajo kose človeških trupel ter jih vlačijo po vasi. Tam pa plačejo v vsaki hiši, marsikje je ostala le kaka starka, kak otrok. Živina muka gladna v hlevih; ostali ljudje tavajo obupani okrog; na pokopališču pa pogreb za pogrebom, v nepregledni vrsti. (Glej podrobno poročilo!)

Ta dogodek sili tudi nas k resnemu premisleku. Plesov je tudi po naši domovini dovolj. Po naših postavah imajo dati licence zanje županstvo. Dobi jih takorekoč vsakdo, za kakršenkoli prostor. Nečemo tu govoriti o npravni, dušni škodi, ki jo ima ljudstvo od plesov. To je reč, za katero se gosposka ne meni. Tudi o zapravljanju, ki se pospešuje s plesi, ne maramo razpravljati, ker bi ta struna ravnotako ne imela vpliva na gospodo, ki ima vladno moč v rokah. Eno reč pa mora tudi naša gosposka vpoštevati in ta je: varčnost za življenje in zdravje.

Svoj čas se je pri nas pri cerkvenih slovesnostih mnogo streljalo z možnarji. Sempatja se je kak fant vsled lastne nerodnosti poškodoval. Gosposka je to brž zgrabila in je streljanje brez posebnega dovoljenja, ki se sila težko dobi, prepovedala. Žandarji so natančni pri ti reči in stikajo za streljavci, če se kje upajo brez dovoljenja na dan, kakor za najhujšimi hudodelci. Po nekaterih krajih so ti varhi miru in reda celo tako natančni, da garantirane, popolnoma nenevarne kanončke z nasajenimi bajoneti preganjajo.

Po gostilnah, kolodvorih in drugih javnih krajih bereš nebrojno napisov, da te zadene stroga kazen do 300 kron, če pljučeš na tla. Gosposka je spoznala, da se s pljunki zanaša jetika; skrbna za zdravje se je torej lotila boja proti pljuvačem.

Vahtanje pri mrličih je tudi gosposki za zdravje silno nevarno. Okrajni glavarji so že večkrat županstvom in župnim uradom poslali dolge litanije, ki se v njih živo opisuje, kako je to škodljivo in zahteva, naj se začne boj proti temu.

Za gledališke predstave, kjer so ljudje mirni in tihi, je tudi vse polno predpisov. Četudi ni niti najmanjše nevarnosti, se vendar ne zmanjka sitnosti, s katero oko gosposke, ki je torej za nekatere reči silno bistro, pazi in skrbi, da bi se kaj ne primerilo.

Takih reči bi lahko našteali še celo vrsto. Nič ne rečemo proti temu, če se po pameti zabranja, kar škoduje zdravju in življenju. Zato pa smemo z vso odločnostjo obsoditi neodpustno vnevarnost, ki jo kaže gosposka za ples. Plesi so navadno ponoči, marsikje tudi na podih, kjer je nevarnost za ogenj velika. Prostori po gostilnah so majhni, slabo zračeni. Nabaše se vanje ljudi, da se drug drugemu umikati ne mo-

rejo. Dima od luči in tobaka vse polno, tla nesnažna; smrad od izlitih pijač in drugih nečednih vonjav se širi po plesiščih. Ljudje so razbeljeni vročine; plesavci, zlasti pa plesavke imajo lahko obleko. Ker so plesi navadno spomladi, pozimi in jeseni, ko je zunaj hladno ali celo mraz, ne more biti drugače, nego da se jih silno mnogo prehladi. Neštevilna četa mladih ljudi je že legla v grob, ker si je nakopala na plesih smrtno bolezen. Pljučnica, vročnica, največkrat pa jetika je vedna spremljevalka plesnega veselja.

Kaj nas uči vse to? Odgovor je lahek: Tista gosposka, ki preganja možnarje in pljunke, ki se ob shodih in predstavah tako živo boji za zdravje avstrijskih državljanov, mora tudi izpregovoriti glede na plese odločno besedo. Licenca se ne sme dovoliti, kjer ni prostor za to. Mi bi sicer pač radi povedali hujšo zahtevo, toda ker govorimo gosposki, moramo izpustiti vse, česar ne razume. Skrb za zdravje in življenje pa mora razumeti. In če hočemo biti pravični in pošten, moramo reči, da ogromna večina naših krčem nima sposobnih prostorov za ples. Kjer ni dovolj zraka, dovolj izhodov, dovolj stranskih prostorov, kjer se lahko plesavci brez nevarnosti ohlade, tam se ples ne sme dovoliti. Neumnosti se ne dá drugače vzeti škodljiva stran, nego s silo. Zato je sila tudi tu potrebna. Ekeriti morajo postati nemogoči, bodisi že Ekerito, ki je v njem ogenj pokončal plesavce, bodisi tak, kjer jih kasneje konča pljučnica ali jetika. Zato zahtevamo od gosposke, naj izda na županstva stroga določila, kdaj in pod katerimi pogoji se smejo dajati licence.

Obračamo se na gosposko in ne na županstva. Vzrok je lahko umljiv. Naši župani imajo žalibog premalo moči, da bi se mogli ustavljati neumnosti, hudo-

biji in umazani dobičkaželjnosti raznih ljudi. Ko bi odrekel licenco, bi bil ogenj v strehi. Par pijancev se povsod dobi, ki bi mu hodili kričati pred hišo, mu za kratek čas pobili okna ali naredili še kaj hujšega. Samo potem, če se bo mogel sklicevati na uradni ukaz, bo mogel izvršiti svojo dolžnost. Tupatam je pa morda celo za kakega župana, kjer ima gostilno, potrebno, da gosposka napravi red glede na ples. Liberalci bodo seveda zatulili, kakor vselej, kadar se gre za kako ljudstvu koristno reč; barabe, ki so jim za par frakeljnov na razpolago, bodo tulile ž njimi. Matere in očetje naše mladine bodo pa zahvalili Boga, če se v tem oziru kaj doseže. Gosposka, zdaj imaš ti besedo!

Deželni zbor kranjski.

V daljšem govoru je potem pobijal nasprotno govornike načelnik naše stranke

dr. Šusteršič.

Prav kratko hočem označiti stališče naše stranke glede razmer pri sodiščih. Osrednja vlada je dolžna paziti na to, da vlada v pravosodju popolna ravnopravnost. V pravosodju mora veljati načelo, da je vsak sodnik strogo nepristranski in v sodni dvorani se ne sme postopati strankarsko v narodnih in političnih stvareh. (Tako je!) Sodniki naj gledajo, da se ne omaje zaupanje v sodišča, ker gorje, ako se to zaupanje omaje! (Demšar: Je že zdaj omajano!) Poziv dr. Trillerja naši stranki, da naj se zavzamemo za slovenske sodnike, je bil nepotreben. Mi izvajamo naroden program na celi črti. (Odobranje.) Opozarjam ga le, da so to stvari, ki se dajo izvesti le s pravo, pravilno, energično in edino narodno politiko v državnem zboru. (Burno pritrdjevanje.) Pa tudi vi ste dolžni tako delati. To, kako se izvršuje, je odvisno od razmer, v katerih smo do vsakokratne vlade. Sedanjí vladi nasprotujemo. Mi smo tisti, ki smo dosledni v neizprosnem boju proti vladi. Želimo samo, da bi tudi vaša stranka izprevidela, da je dvojna narodna politika nemogoča! (Burno pritrdjevanje.) Neobhodno potrebno je, da se manjšina podvrže večini. Mogoče, da se sedaj razmere na Dunaju izpremene v toliko, da bo mogoč skupen nastop Jugoslovanov proti vladi. A poslanca Gangla očitano, da sem se posmehoval siromaštvu učiteljskega stanu, moram najodločneje ugovarjati. Omenjal sem že na mnogih shodih, da je učiteljstvo res v slabih gmočnih razmerah in povdarjal, da silno želim, da bi se mu stanje zboljšalo. A obžaloval sem pa tudi, da dežela sedaj nima dovolj sredstev na razpolaganje, da bi se to izvršilo. Ko se bodo zboljšale deželne finance, se bo tudi za učitelje vse potrebno storilo. (Odobranje.) Ne govorim pa o sredstvih, katere je priporočal posl. Gangl. To polje je nevarno! Smrdi po demago-

giji! On je za odpravo dijet, plač deželnemu glavarju in deželnim odbornikom, a njegova, socialnodemokratska stranka se pa poteguje za upravičenost dijet, ker noče, da bi bilo poslaništvo samo za bogate privilegirane stanove. (Odobranje. — Dr. Triller: Gangl je idealist!) Jaz sem tudi, a ta idealizem naj Gangl razklada v svoji stranki. (Veselost.) Kar se pa tiče izvajanja grofa Barbo, da se njegova stranka ni hotela več upirati razširjenju volivne pravice, je bil pa edini razlog, da se nobena stranka dalj časa ne more ustavljati večini ljudstva in da zelo majhna manjšina ne more vladati ogromne večine. (Pritrdjevanje.) Mi, s štirimi glasovi večine, zastopamo 93.000 volivcev, napredna stranka 10.000, a nemška 300 volivcev, zato moramo tudi uveljaviti svoja načela. (Živahno pritrdjevanje.) — Grof Barbo je dejal na krožnik našo stranko in jo je z velikim veseljem trančiral. (Veselost.) Očital nam je, da so bili naši predniki konservativci, a mi smo socialisti in demokrati. (Živahna veselost.) Naša stranka je konservativna, kar se tiče temeljev vsemu našemu ljudstvu, to je vere! (Burno odobranje.) To bomo vedno hranili in branili, ne da bi po nepotrebnem vlačili vero v javnost! (Živahno ploskanje.) Temelj našega ljudstva je kmečki stan! Njegove pravice branimo neizprosno! Mi hočemo ohraniti, kar je dobrega! Ni še dolgo, ko je ljudstvo z nekim spoštovanjem videlo v vsakem človeku z gosposko suknjo nekoga, ki mu ima pravico ukazovati. To je minilo! Ljudstvo se zaveda, da je ono gospodar, da je samosvoje. (Živahno pritrdjevanje.) Mi smo socialna stranka! Kjer se gre za splošno korist, se mora umakniti korist posameznika! (Odobranje.) Če pravi grof Barbo, da je njegova stranka od naših prednikov podedovala konservativna načela, mu odgovarjam: Kar so imeli naši predniki dobrega, smo ohranili in nismo nič opustili, kar smo pa opustili, ni bilo nič vredno in to radi prepuštimo stranki grofa Barbota. (Živahna veselost. — Burno pritrdjevanje.) Proračun in računski zaključki kažejo, da je naš deželni odbor pridno delal. Zato izrekamo našim deželnim odbornikom popolno zaupanje. Naj vztrajajo na tej poti, nobene žrtve naj se ne boje, prepričani naj bodo, da bodo našli za pošteno delo zaslonbo v našem ljudstvu. (Živahno odobranje in ploskanje. — Govorniku čestitajo.)

V sklepem govoru je

dr. Krok

dejal: Sedanja razprava je pokazala, da so v naši zbornici redne razmere. Toda če hočemo, da tako ostane, ne smemo prinašati v zbornico zasebnih razgovorov in čenč. (Dr. Tavčar: Tudi v listih ne!) Mi ne moremo biti odgovorni za dnevno časopisje, ki je svobodno in piše, kar hoče! Grof Barbo je govoril o zvezi z drugo stranko, in je to zvezo imenoval zavarovalno družbo. Seveda pa ni povedal, če so se premije redno

plačevale! (Smeh.) Ne vemo tudi če se se škodo izplačevale! (Viharna veselost.) Govoril bom jasno. S stališča svobodomiselnih strank je bila ta zveza pametna. Stranke enotnih svetovnih naziranj morajo korakati skupaj! S svojega stališča so nasprotna stranke imele popolnoma prav, da so si hotele pridobiti ljudstvo. A usoda jim ni bila mila! Kdor pozna ljudstvo in je živel med njim, ve, da s proticerkveno govorjo pri ljudeh ne bo nič opravil. Odkritih svobodomiselnih ne zaničujemo, zaničujemo tiste, ki so želeli zveze Nemci, zveze s svobodomislci, javno so pa to tajili in se sramovali. (Pritrdjevanje.) S takimi hinavskimi politikami nečesar opraviti ne v Ljubljani, ne na Dunaju! Vizir bodi jasen na naši in na vaši strani! Intrigantov in hinavcev ne moremo trpeti! (Burno ploskanje.) O sodnih razmerah ne bom dosti govoril. O tem naj govori advokatje. (Veselost.) A v sodni dvorani mora najti pravico sin zadnjega batarja, kakor jo najde sin prvega kneza. (Živahno odobranje.) A na Dunaju so naši poslanci interpelirali zato, ker je nekdo pri sodišču iskal pravice, pa ni našel. (Živahno ploskanje. Govorniku čestitajo.)

Nato je vsa zbornica glasovala za prehod v podrobno razpravo.

V zadnji seji

zimskega zasedanja, dne 1. svečana, se je nadaljevala podrobna razprava o deželnem proračunu za leto 1910. Potrebščine so proračunjene na 4.885.786 L. Pokritja je 1.413.576 K in primanjkljaj znaša 3.472.210 kron. Primanjkljaj se bo pokrila s 40odstotno deželno naklado na državne davke. Kakor doslej in kar bo prineslo deželi 1.520.000 K s 40odstotno naklado na vžitnino 480.000 K, a od piva se bo pobirala deželna naklada po 4 K od hektolitra pive, namesto po 2 K, kakor se je pobiralo doslej, in to bo neslo deželi 430.000 K. Višja naklada na pivo je opravičena tudi zato, ker je naša dežela vinorodna in se pivopitje razširja na škodo naših vinogradnikov, ki ne morejo spraviti svojega vinskega pridelka v denar, a tuji kapitalisti, ki imajo v rokah pivovarno, zanjejo lepe dobičke pri prodaji piva. Naj se jim zvišano deželno naklado vsaj nekoliko otežkoči za nje koristonosni posel. No, kdor pa noče plačevati naklade na pivo, se ji lahko upre. Po tem računu bi še primanjkovalo 1.042.216 K, kar se pa pokrije z državnim prispevkom, ki pa še ni določen, ako se pa to ne bi dobilo, bo deželni odbor pokrila primanjkljaj z izposojilom.

V podrobni razpravi je govoril poslanec Višnikar in se je »ogrevala« za meščanske šole. Meščanske šole bodo pospešile blagostanje (?). Povsod se naj jih napravi: v Ribnici, Črnomlju, Metliki, Škofji Loki, Radovljici in sploh povsod, kjer ni kake srednje šole. Take reči se jako lahko priporočajo, posebno če ni treba skrbeti za denar. Meščanske šole pa vzdržujejo okraj. Le vpra-

ti občine v krškem okraju, s kakim seljem vzdržujejo meščansko šolo.

Naševal je tudi vsote, ki jih je mejšnja liberalna večina deželnega zbor izdala za ceste in vodovode ter je hotel s tem dokazati, da liberalci niso bili sovražni kmečkemu stanu in kmetom niso zanemarjali. Možiček pa ni povedal, da so bile vsote, ki jih je prejela večina deželnega zbora dala v kmečke namene, naravnost beraške, če pomislimo, kako številni in kako važni kmečki stan za našo deželo in naš narod.

Političen pregled

DRŽAVNI ZBOR.

Kaj bo z državnim zborom po Večji moči, se ne vé. Zahteve slovenskih poslancev so skromne, zato ne morejo nič popustiti. Odvisno pa je od nemške armoglavosti, ali pride državni zbor do rednega delovanja, ali pa se razpusti. Od preosnove kabineta nihče več ne pričakuje rešitve, ker treba s preosnovo poseči globlje in izpremeniti ves vladni sistem.

Predpogoj rednemu delovanju državnega zbora se smatra sprava med Nemci in Čehi na Češkem in delovanje češkega deželnega zbora. Češka vsled delonezmožnosti deželnega zbora silno trpi. Deželni zbor je sporočil namestništvu, da ustavi 26. marca z ozirom na slab finančen položaj dežele plačevanje najemščine za orožniške vojašnice na Češkem. Izkusalo se bo torej tudi radi tega omogočiti delovanje češkega deželnega zbora, in če se to posreči, se bo napravila parlamentarna večina ter sestavljal delovni program. Toda splošno je prepričanje, da se poizkus češko-nemške sprave ne bo posrečil, ker Nemci nočejo odnehati od svojih zahtev in od obstrukcije.

Toda, če bi se godile narodne krivice samo Čehom, bi bilo malo. Kje so krivice, ki se godijo drugim Slovanom, n. pr. Slovencem na Koroškem in Štajerskem? Barabstvo, ki ga uganjajo na Koroškem nemški zagrizenci ravno v tem času, je tako temna točka, kakor nihče ne pozna malo zgodovina. Na prvi pogled se ne vidi, da bi se Bienenrthova vlada udeleževala vsenemških bojov na mejah, vendar je resnica, da je vlada najmočnejši plašč, pod katerim se varnega čuti protestantovska in svobodomiselnost. Tako na Koroškem in Štajerskem. Ravnotako se godi Slovanom drugod.

Za take »poklone« na eni strani, pa misli vlada na drugi strani, da jo bodo slovenski poslanci podpirali in ji pomagali reševati predloge, dane v korist Nemcem in Lahom. Če se vsled tega državni zbor, ki se snide okoli srede aprila, razpusti, — prav! Slovanom je popolnoma vseeno in bodo pridobili na

svojih pravicah. Če pride do novih volitev, bo »Vseslovenska Ljudska Stranka« pomedla še s to peščico jugoslovanskih liberalnih poslancev, ki še životari in kozle strelja na škodo ljudskim interesom. S slepoto je udarjen avstrijski državnik, kakor je po pravici povdarjal dr. Šusteršič na sijajnem shodu »Slovenske kmečke zveze« v Mariboru, ki bi preziral silo, ležečo v »Vseslovenski Ljudski Stranki« in moč, ki jo je zadobil »Slovenski klub« v državnem zboru. Nemcem se upira sklepati z urejeno bojno vrsto »Slovenske Enote« pošteno, moško spravo, ker si še sedaj ne morejo izbiti iz glave, da so minuli časi, ko so samovoljno gospodarili po Avstriji. Toda pride čas, ko bodo prisiljeni odjenjati v občutno njihovo škodo. Predsednik Bienenrth sedaj bolj kot kdaj čuti, da se mu majejo tla pod nogami in da je izvzemši nemškega Freisinna zapuščen od vseh poslancev. Načelnik »Poljskega Kola«, dr. Glabinski, je Bienenrthu izjavil, da noče biti več za posredovalca pri češko-nemških pogajanjih. To se pravi po domače, naj Bienenrth le sam skrbi, kako bo potegnil svoj polomljen voz iz blata. Bienenrth se skriva za krono, kar pa mu ne bo pomagalo, ker ostane vedno le sam odgovoren za svoja krivična dejanja napram Slovanom.

Poslužila se je sedaj vladna stranka zadnjega, ne prav lepega sredstva, da se obdrži. Med strankami »Slovenske Enote« izkuša napraviti razdor. To kaže prvič na onemoglost vladne večine, drugič pa na to, da se dobijo v »Slovenski Enoti« elementi, ki so pripravljeni v sebične namene prodati interese zveze, ki ji pripadajo.

KOMUNIKE »JUGOSLOVANSKE ZVEZE«.

Žalostno je, da se nahajajo taki elementi ravno med jugoslovanskimi poslanci, ki se na vsak način hočejo prikupiti vladi in se ogrevati ob njihovi gorkoti. Kakor je znano iz zadnjega »Domoljuba«, je sestavila »Jugoslovanska Zveza« o svoji seji dne 18. marca komunike, kjer večina slovenskih liberalnih in hrvaških poslancev razpravlja o tem, kako nastopati proti laški pravni fakulteti v Trstu, ne da bi pri tem v misel vzela tudi slovensko vseučilišče. Vladni mož, Ploj, predsednik »Jugoslovanske Zveze«, je storil trojni greh: Izdal je slovenske upravičene želje po lastni visoki šoli, prelomil sklep »Narodne Zveze«, kateri tudi sam pripada, in podal prijateljsko roko vladi, proti kateri stojijo vsi slovenski poslanci v opoziciji. Da je Ploj s tem sklepom vladi precej ustregel, je jasno, ker je vlada pripravljena dati Lahom visoko šolo, prvič, da pridobi laške poslance v državnem zboru zase

in da malo popravi raztrgano zvezo med Avstrijo in Italijo. Ploj komunikeja ni hotel objaviti, ker ga je bilo najbrž samega sram tega sklepa. Hotel je, da izve za sklep samo dunajska vlada, doma je pa mož hotel ostati čist in nedolžen. Prvi je objavil komunike list »Bosnische Korrespondenz«, ki stoji z liberalnimi poslanci »Jugoslovanske Zveze« v prijateljskih odnosih. Da ni bilo »Slovenca«, bi bil sklep ostal lepo prikrit slovenski javnosti, Ploj bi bil pa mirno užival sadove svojega dela. »Slovenec« je odkril to liberalno izdajstvo narodnih interesov. Kaj pa Ploj? Skril se je kakor polita žival čisto ponižno za liberalno časopisje, ki je stopilo zanj z vso silo v akcijo. »Slovenski Narod«, »Edinost«, »Narodni Dnevnik« so ubogljivo, kakor vedno, jeli trdit, da se komunike nikakor ni sklenil in jeli napadati »Slovenca«. Toda slovenska javnost se s takim bobnanjem liberalnega časopisja, ki ga dobro pozna, ni dala odpraviti, temveč je zahtevala več jasnosti, tembolj, ko so razni slovenski in nemški časniki imeli v svojih dnevnikih novicah še vedno nepreklican komunike o seji »Zveze južnih Slaven«. Ko Ploj vidi, da s svojo zajčjo vlogo ne opravi nič in da ga prijemljejo njegovi lastni tovariši, ki niso hoteli glasovati za tak sklep, se osokoli in slovesno izjavi v »Slovencu« in »Slovenskem Narodu«, da komunikeja ni več. Tako je Ploj zatajil lastno dete, od katerega je toliko pričakoval. — Poročali smo to suho dejstvo, bravec naj si sodbo napravi sam. Pripomnimo le eno: Ako bi bilo kaj več takih poslancev, kakor je Ploj in Co. in bi imeli tudi kaj moči v svojih rokah, tedaj bi si Nemci brezskrbno lahko méli roke in bi Slovenci še dolgo, dolgo čakali na svoje vseučilišče.

OGRSKA.

Policija je zaslišala več prič o znanim škandalu v ogrskem državnem zboru. Ministrski predsednik Khuen je dobil pod očesom težko poškodbo, ki se mu še ni zacelila. Pet poslancev je bilo povabljenih na policijo, kjer se jim je povedalo, da se jih zasleduje radi javnega nasilstva nad oblastmi. Poslanci so protestirali in izjavili, da bodo svojo nedolžnost lahko dokazali. — Nove volitve na Ogrskem bodo v prvi polovici julija. Upati je, da se razmere izboljšajo, ker se ljudstvo vedno bolj zaveda kake voditelje ima. V Szegvaru so na shodu napadli podpredsednika Justhove stranke, znanega kričača Hollo ter ga obmetali z gnjilimi jajci.

MONOPOL VŽIGALIC.

Avstrijsko finančno ministrstvo bo kmalu končalo priprave o uvedbi monopola na vžigalice.

ITALIJA.

Novo ministrstvo je sestavljeno. Luzatti, ministrski predsednik je prevzel notranje zadeve; di San Giuliano zunanje stvari; Fani justico; Facta

finance; Spingardi vojsko; Leonardi mornarico; Credaro nauk in bogočastje; Sacchi javna dela; Ciuffelli pošto; Raineri poljedelstvo. Kabinet je sestavljen iz liberalcev in zagrizenih radikalcev. Ne motimo se, ako trdimo, da bo Luzatti izkušal biti vreden posnemovalec francoskega Brianda, ki je močna opora najljubejšim sovražnikom katoliške Cerkve. Kakor kaže Luzattijeva preteklost, bo mož tega posla zmožen. — Malo pred Veliko nočjo je obiskal nemški kancler Bethmann-Hollweg laškega kralja. Lahi so že tako ustvarjeni, da jih mora vedno kdo spominjati na pogodbo, ki so jo sklenili. Prav zato se je tudi nemški kancler potrudil v Rim, da opomni Lahe na trozvezo in isto še bolj utrdi. Pruski poslanik v Vatikanu je priredil na velikonočni večer na čast kanclerju pojedino, ki so se je udeležili kardinala Merry del Val in Vanutelli in drugi cerkveni dostojanstveniki. — Kljub banketom v njegovo čast ni kancler nič kaj zadovoljen s svojim pohodom v Rim. Predno je prišel v Rim, je odstopilo Sonnino ministristvo, kar pomenja naravnost demonstracijo proti Nemčiji. Da bi kralj kanclerja, vsled tega razburjenega, potolažil, mu je pripel na prsa najvišji red, ki ga zamore dati, namreč Annunziatski red. Prejemši ta red, je dobil kancler pravico, da sme nazivati italijanskega kralja »ljubi moj bratranec«. Ako drugega ne, je zamogel Bethmann-Hollweg pokazati svojemu gospodu Viljemu v Berlinu vsaj čast, s katero odlikujejo tuje države njegovega kanclerja.

ABESINIJA.

Umrli je baže 30. marca cesar Menelik, znan po bojih, ki jih je imel z Lahi, kateri so mu hoteli vzeti njegovo državo. Menelik je bil znan z našim cesarjem Franc Jožefom in ga je spoštoval. Pokrajinski knezi so se uprli plačati davke po smrti Menelikovi. Istotako so odrekli vladi pokorščino. Tega se hočejo poslužiti Lahi, češ, novi kralj, komaj petnajstletni Ligg Jassu, ne bo mogel držati skupaj upornih abesinskih rodov. Ker je novi kralj sin mogočnega kneza Mikaela, je upati, da bo brez Lahov uredil domače razmere, seveda, ako se sploh potrdi vest o smrti starega kralja.

Dve grozni nesreči.

1. V EKERITU NA MAŽARSKEM ZGORELO NA PLESU 340 OSEB.

Kraj nesreče.

V vasi Ekerito na Ogrskem, ki šteje okoli 2000 prebivalcev in 277 hiš, se je v nekem skednju na velikonočno nedeljo priredil ples. Udeležilo se je plesa nepričakovano veliko ljudi, okoli 450. Čisti dobiček je bil namenjen za zgradbo protestantske cerkve. Prireditelji so vse vhode v skedenj zabili in le eno samo odprtino prosto pustili, skozi ka-

tero so mogle le posamezne osebe v skedenj; tako nobeden, ki ni imel vstopnice, ni mogel na plesišče.

Požar nastane.

Okoli polnoči vrže neki fant med plesom klobuk v zrak, ki se zadene v lampijon. Ta začne goreti in kmalu nato se razleti v bližini viseča petrolejeva svetilka, takoj za njo cela vrsta petrolejk. V trenutku se vname slama in cel skedenj je bil hipoma v ognju. Drugi trdijo, da so se fantje, ki so bili popolnoma pijani, sprli in se razdelili v dve stranki. Nekaj fantov so vrgli iz skednja in zapahnilli vrata. Fantje, ki so bili vrženi ven, so se maščevali, zažgali skedenj in tako povzročili grozno nesrečo. Kako je bilo, bo že preiskava dognala. Požar je trajal samo deset minut, toda te so bile tem strašnejše.

Grozni prizori na pogorišču.

Ker so bili vhodi zabarikadirani, so bili plesalci kakor vjeti v past. O kaki rešitvi ni moglo biti govora. Obleka in lasje so se vneli na ljudeh, ki so vsi iz sebe planili proti izhodu. Žene in dekleta so padle deloma v nezavest, deloma so jih moški pometali na tla, hodili po njih ter tiščali proti izhodu. Tu so se bili s pestmi, se suvali in brcali z nogami. Grozen krik in jok se je razlegal sedaj tam, kjer je še pred malo trenotki vladalo samo veselje in razkošje. Kako je moral divjati boj za življenje, se sme sklepati iz kupov mrličev, ki so jih našli pred zaprtimi izhodi. Samo nekaj malega jih je bilo tako hladnokrvnih, da so si sami napravili luknjo v steno, skozi katero so se rešili. Toda ta stranska stena se je vsled silnega navala obupanih ljudi podrla, in goreča streha, ki se ni imela kam več naslanjati, se je zrušila in v ognju pokopala vso družbo.

Žrtve.

Našteli so 340 mrličev, veliko je težko poškodovanih, kakih 50 se jih je rešilo. Najmlajši mrlič je star eno leto, najstarejši 68 let, nad 130 jih ni bilo starih 13 let. Mrliči grozno izgledajo. Večina je brez glave, trupla pomandrana, brez nog in rok. Eno žensko roko so našli, ki se je z nohtmi zadržala v neko moško roko. Neki devetleten otrok se je nekemu mladeniču, ki je ostal še živ, tako zagrizel v nogo, da so morali glavo iz noge izrezati. Zgorelo je tudi 16 vojakov, ki so prišli iz Debrecina na to plesno veselico. Igrali sta dve vojaški godbi; od teh so se rešili samo štirje godci. Več hiš v vasi je brez vseh prebivalcev, ker so vsi domači zgoreli; po drugih hišah so ostale doma le stare ženice in otroci. Najgroznejše poročilo je pa to, da je smrad, ki se je razširjal na pogorišču, privabil na stotine psov, ki so planili nad mrliča in jih glodali. Le s težavo so jih mogli odgnati.

Skupen grob.

Orožniki so le s težavo dobili ljudi za kopanje grobov. Končno so prepro-

sili dvajset ciganov, ki so kopali jame in pokopavali mrliča. Za tiste, ki jih ni bilo mogoče izpoznati, so izkopali skupen, devet metrov dolg in pet metrov širok grob, kamor so jih zagrebali. Ekeritski in satmarski zvonovi so ne prestano zvonili. Katoliški župnik in protestantski pastor sta skozi 24 ur neprestano pokopavala. Na pokopališču je bilo vse polno žalujočih, ki so jokali za svojimi; ljudje niso hoteli pustiti pokopališča, tako da so je morali orožniki s silo izprazniti.

Kdo je kriv nesreče?

Odgovoren za ekeritsko nesrečo je višji sodnik Keppessy, ker je dovolil ples, ne da bi bil ogledal skedenj in odredil potrebno. Sokriv je tudi krajni sodnik Potor, ki je bil blagajnik pri veselici in je ukazal zapahnilli velika vrata, da bi kdo ne odnesel vstopnine, ki je znašala eno krono. Če je bilo naš lašč zažgano ali ne, še ni dognano.

Spomin — opomin!

Listi pišejo, da na kraju nesreče postavijo spomenik ali pa muzej. Ali bi ne bil primeren kak bolj resen opomin? Potreben bi bil gotovo; saj listi so pisali, da so nekje v sosesčini po tej strašni nesreči plesali kar naprej!

2. STRAŠNA ŽELEZNIŠKA NESREČA NA NEMŠKEM.

Ekspresni vlak zavozil v vojaški vlak — Mrtvih in ranjenih 200 oseb.

V krasni okolici renske prestolnice, starodavnega Kolina, v Milhajmu ob Reni je zavozil 30. marca ekspresni vlak št. 174 na kolodvoru, ker ni bil tir prav postavljen, z vso silo v zadnji del vojaškega vlaka. Prvo poročilo je trdilo, da je bilo mrtvih in ranjenih 50 oseb, večinoma vojakov, a zadnja poročila navajajo, da je bilo ranjenih 180, mrtvih pa 20 oseb, po drugih poročilih pa celo 40 oseb.

Kako se je zgodila grozna nesreča.

Iz Hamburga se je pripeljal ekspresni vlak št. 174 pred Milhajm ob poldne ob pol 3. uri (po drugih poročilih ob 2. uri) in zavozil s polno silo v zadnji del vojaškega vlaka. Ekspresni vlak je prišel 16 minut prekmalu, zato ni bil prost in zaradi kratkega časa vojaškega vlaka niso mogli prepeljati na drug tir. Uradno se tudi poroča, da so odpovedale signalne priprave. Strojevodja ekspresnega vlaka je izjavil, da ni kriv, da si je hitreje vozil, kakor bi bil moral, ker mu je semafor (signalno znamenje) kazal prost tir.

Grozni prizor na kraju nesreče. — Odtrgani telesni deli. — Rešilna akcija.

Ko je zavozil ekspresni vlak v vojaški, se je čulo po groznem poku obupno ječanje ranjencev. Ekspresni vlak je bil le malo poškodovan, pet voz vojaškega vlaka je bilo pa popolnoma razbitih, deloma so bili prekučeni, dva voza sta se popolnoma obrnila, tako, da so bila kolesa zgoraj! V eks-

esnem vlaku se je vozilo 15 potnikov, so ostali popolnoma nepoškodovani. Ranjen je bil v ekspresnem vlaku na prvi le višji natak. Potniki ekspresnega vlaka so čutili močen sunek, ki je dobro pretresel. Grozen je bil poed na ponesrečeni vojaški vlak. V dnjem vagonu, ki je bil popolnoma zbit, so bili ubiti menda vsi popotniki, noge so bile žrtvam deloma odtrane, deloma popolnoma zmečkane.

Kolodvorsko skladišče mrtvašnica.

Sunek pri trčenju obeh vlakov je bil tako silen, da so klopi po vagonih trčile skup. Posledica je bila, da so bile noge vojakom pod kolenom popolnoma zmečkane. Grozen je bil prizor, ko so zdravniki rezali ranjencem hlače in so se pokazale razmesarjene in zlomljene noge. Večini ranjencev so morali zdravniki takoj odrezati noge. Le malo jih je bilo tako lahko ranjenih, da so mogli nadaljevati vožnjo. Strašno je izgledalo tudi v kolodvorskem skladišču, ki so ga izpremenili v mrtvašnico!

Političen godec

Ves Dunaj za svojim županom še vedno močno žaluje, ljubljena src na milijone Luegerja smrt objokuje.

Bil res je prestolnemu mestu najdelavnejši voditelj, za celo Avstrijo našo pa prvi krščanski boritelj.

Naj mnogo takih junakov Slovenci prjémejo tudi, ker takih najbolj se bojijo sovražniki cerkve in — judi.

Slovenski narod pa joka ob grobu Antona Medveda, kot za pastirjem je svojim udana njegova čeda.

Bil pesnik — kot ni več nobeden, kar jih živi še med nami, a smrt mu vzela peró je, in zdaj počiva pri — mami.

Tam gori na slavnem Turjaku je spletal svoj pesniški venec, on živel v delih bo svojih, dokler bo živel — Slovenec.

Bolj žalostne, kakor vesele le čujemo govorice, od blizu in daleč se sliši le tožne vedno novice.

Na Laškem spet gora Etna iz žrela izbruha lavo, nad sto kilometrov široko poplavlja je vso planjavo.

Na Ruskem imajo tatove, ki pa ne vzamejo krone,

visoki so grofi in knezi, ki kradejo kar na milijone.

Iz Srbije prišel kralj Peter v prestolno rusko je mesto pozdravit ruskega carja, iskat za sina nevesto.

Pa pravijo, da ni bil srečen, ko šla sta oba narazen, preveč je bil ruski car mrzel, premalo pa bil je prijazen.

Kralj Ferdinand iz Bolgarije pa šel je do Carigrada, gotovo pa ni šel le gledat, če raste sultanu brada.

Kako so prijazni vladarji, ki nosijo zlate krone, le trudijo vedno za „mir“ se, — pa bašejo puške, kanone! —

Na Ogrskem grozna nesreča na plesu se je pripetila, da celo obširno državo je v žalost veliko vtopila.

Na praznik velike nedelje ljudi je zvrabilo plesišče, a strašen požar je spremenil v veliko ga — pogorišče.

Nad 300 ljudi je zgorelo, prestalo strašno trpljenje, od plesa so bili pozvani vsi v drugo — večno življenje.

Na Nemškem trčila skupaj sta dva spet osobna vlaka, vlak prvi je skoro bil prazen, žal drugi bil poln — vojaka.

Nazaj iz počitnic vojaki so vračali vsi se veselijo, a mnogi med potjo nesrečno za vedno slovo so vzeli.

Pri Trstu nastala je bora in strašno ob morju je brila, cel vlak je z vsemi vagoni v nek jarek navzdol prebrnila.

Žal, da so zraven Slovenci nekteri zgubili življenje, ko ravno v praznikih drugi so praznovali: vstajenje.

Poslanci tam v ogrskem zboru so stekli se kar krvavo, ministrom metali so knjige in tintnike kar na glavo.

Tako se ne dela za ljudstvo, pa vendar učijo Mažari: če se ne more z resnico, pa s silo se naj gospodari!

Nekteri trde, da komet bo uničil to zemljo za kazen, a upajmo: Bog jo še vodi, in strah pred kometom je prazen.

LISTEK

Črna žena.

Zgodovin. povest. — Priredil Javoran.

I.

Kjer se prijazna, senčna cesta, ki pelje iz Radovljice proti Bledu, poslednjič približa razdrapani strugi droče Bohinjke, se dviga na desni strani poti orjaška, navpik strleča pečina. Strahoma se bližaj temu resnobnemu kraju. Kajti dolinica, že itak dovolj ozka, postane na tem mestu tako tesna, da se cesta med savsko strugo in veliko skalnato steno komaj prebije na plan. Razen pritlikavega grmičja in nedostopnih, razjedenih duplin, po katerih lazijo modrasi, kuščarji in druga golazen, ne opaziš na tej skalnati steni ničesar. Praznična, a neprijetna tišina vlada tu na okrog od jutra do večera. Le tuptam zdrči med votlimi odmevi preperel kamenček na pot in nehote podvizaš korake, da se čimprej izogneš pretečim skalnatim čerem, ki samujejo kakor prežeče pošasti visoko nad tvojo glavo. Dokaj prijaznejša je okolica na nasprotni strani reke. Takoj ob strugi se prične nalahno vzpenjati rebrovito pobočje, čezinčez poraslo s temnimi borovci in vitkimi smrekami, ki preide polagoma v prostorno planoto, imenovano Kamnjek, ter končno meji ob skalnati plaz Špik, ki sega prav do prvih planinskih senožeti zelene Jelovice. Vzhodno od Kamnjeka opaziš med gosto zasajenim sadnim drevjem nekaj belega zidovja in nekaj skromnih hišnih slemen. To je vasica na Brdih, ki ne šteje niti dobrih deset hiš.

Nemara bi šel skozi sotesko nemo-teno dalje, ko bi te ne opozorilo, zdaj ko si prvi hip stopil na plan, nekaj posebnega. Pred očmi se ti razgrinja nebeško lepa dolina. Daleč na zahodu kraljuje v srebrnem siju in blesku mogočna skupina gorenjskih snežnih velikanov ter obdaja v svoji sredi Triglav, sivega očaka, ki je vedno krasan, kadar ga ugledaš: zjutraj, ko mu mla-da zarja zlati razorano čelo; podnevi, ko mu lahne meglice božajo in venčajo ožgano lice; zvečer, ko ga poljubljaajo zadnji žarki zahajajočega solnca. Na južni strani doline te vabijo brhki gozdovi Jelovice, ki se raztezajo stopnje-vaje, v drug nad drugim dvigajočih se pasovih daleč tja do škrbinastega Babjega Zoba, ki čuva tesni vhod v divjelepi Bohinj. In če se ozreš proti severu, te od daleč pozdravljajo sive stene in močni stolpi blejskega gradu, ravne poljane, bohotna polja in pisane seno-žeti, ki oklepajo na skrajnem koncu, kjer se svet nagiba že proti Bohinju, vas Ribno. Kakor srebrn trak se zrcali sredi doline med belim prodom in gostim vrbovjem sveži in čili valovi

Bohinjke, ki se vije zdaj sem, zdaj tja, zdaj zopet v mnogoštevilne stranske struge, zvezane med seboj s plitvimi bajerji in potočki. Ej, ta raznolika lepota, ta svečani mir, ki je razlil nad to rajsko pokrajino! Obstal bi človek ter gledal njena čuda božja, ki jih je roka Stvarnikova tako obilo natrosila na ta skriti košček slovenskega sveta. A da nisi že poprej mimogrede opazil čudne izpremembe tik ob poti! Glej, skalnata stena, ki te je doslej spremljala ob poti, je nenadoma izginila! Namesto pečevja opaziš na njeni severni strani sočne, tupatam močvirne livade, sadne vrtove in kopico prijaznih hišic, ki so raztresene po strmi bregovini. Ta vasica se imenuje Bodešiče. Vrh hribca pa samuje starodavna cerkvena sv. Vida s počrnelim, od viharjev in vremenskih nezdoljivih razpraskanim zidovjem, s starinskimi slikami na zunanji stenah in vegasto streho. Staro je to svetišče, bolj kakor mislijo njegovi sosede. Zgradili so cerkvico, kakor poroča zgodovina, pobožni briksenski škofje, tedanji lastniki blejskega gradu, poleg svoje pristave ter jo močno utrdili zoper sovražnike.¹ Da ji turški navali niso prizanesli, o tem priča še dandanes daleč naokrog znana podkev, ki jo je bil izgubil konj turškega jezdeca, ko je besneča žival treščila z nogo ob trda hrastova vrata. Še dandanašnji lahko vidiš to redko znamenitost, kajpada se blišči zdaj na vzvišenem kraju, pritrjena na pozlačenem križu vrh cerkvenega pročelja.

Še starejša kakor cerkvena sv. Vida je bila v davnem času neka druga zgradba na nasprotni strani Bohinjke. Bil je to nepremagljiv in zloglasen gradič, ki si ga je bil postavil sredi 12. stoletja neki roparski vitez, da je odtod opravljal svoj nepošteni posel. Ljudje so rekli gradiču Kamnjek — ime se je ohranilo do današnjega dne, akoprav o gradiču samem niti sledi ni več. Kakor lastavičje gnezdo je bila ta trdnjava prilepljena na pečino, tako da je odtod njen gospodar lahko pregledal celo gorenjsko ravnino od Jelovice do Karavank. Mnogo je trpelo ljudstvo od hudega roparja. Slednjič je briksenski škof storil konec njegovim drznim nasilstvom. Poslal je pred gradič močno krdelo viteзов, ki so tako dolgo oblegali roparsko gnezdece, da se je naposled vsled lakote moralo lepo vdati. Tedaj je gradič pogorel od vrha do tal. O roparskih vitezh na Kamnjeku ni bilo odsihob nobenega sledu več. Njih rod je izumrl, celo ime se polagoma pozabilo. Razvaline gradu, kar jih je bilo ostalo, pa je začel glodati in izpodjedati uničujoči zob časa. Viharji in nalivi so odkrušili kamen za kamnom; nekdanj nepremagljivo obzidje je lepega dne zagrmelo v prepad, kmalu nato se je sesul tudi njegov najjačji branik — grajski stolp. Pozneje so se

med skrivnostnimi grajskimi razvalinami često dogajale čudne reči, zlasti preden je zadela ljudstvo kaka nesreča, bodisi vojaska, potres, »črna smrt«, ali pa najhujša šiba božja — Turčini. Prebivalci sosednjih vasi so videli pred vsakim nenavadnim dogodljajem v deželi na nekdanjem Kamnjeku belo ženo z žarečim obličjem, ki je posedala na grajskih razvalinah ter pretresljivo plakala in tožila. Slednjič je tudi ta prikazen minila in o beli ženi so pripovedovale samo še stare pravljice.

Koncem 15. stoletja, ko se vrši naša povest in je po teh krajih vladala blejska gosposka, je bila od roparskega gnezdeca na Kamnjeku videti le še mala, neznatna groblja. Nad to grobljo

... tretji je trdil, da je opazil »črno ženo« pozno ponoči in je videl, kako je plavala ravno nad mrtvaškim mostičem ...

je zevala sredi skalnatega plazu temna odprtina. Skozi odprtino si prišel v prostorno, a ne posebno globoko votlino. Ljudstvo je tedaj imenovalo ta kraj »Pri slepem Bogu«; na koncu votline je stal namreč lesen križ, na katerem je upodobil priprosti umetnik trpečega Zveličarja s slepimi očmi, pa tako ganljivo, da se je moralo vsakemu obiskovalcu milo storiti pri srcu, kadar ga je ugledal. »Slep Bog« je postal kmalu mala božja pot, kamor so hodili iskat tolažbe in pomoči ne samo vaščani z bližnjih Brd in Bodešič, ampak s celega blejskega kota, kadarkoli se je tega ali onega lotila kaka očesna bolezen ali ga je zadela kaka druga grenka nadloga. Pot k »Slepemu Bogu« ni bila lahka stvar; kdor je hotel priti čez pečino, je moral biti trden v nogah in še trdnjejši v glavi, da ni omahnil v globčino. Vila se je naprej z Brd po strmi

in opolzki senožeti, odkoder je potem vodila le dva čevlja široka stezica naravnost čez poševno pečino, kjer se je popotnik lahko oprijemal žice, ki je bila v ta namen pritrjena na železnih, v skalo zapičenih klinih. Zadnjih dvajset metrov pred votlino je bila stezica, speljana po leseni, zibajoči se brvi, po takozvanem »mrtvaškem mostiču«, ki je bil narahlo pritrjen ob navpično skalnato steno in je bil na vnanji strani ograjen z nizko in trhlo ograjo iz desk. Da je bilo romanje k »Slepemu Bogu« res silno opasno, je pričalo znamenje, ki je bilo tik pred vhodom v votlino vdeleno v živo skalo. Neokretni slikar je naslikal s kričečimi barvami, kako pada neki možak, ki mu je izpodrsnilo na mostiču, v grozno globčino. Pod sliko pa je zapisal s starimi, napol posivelimi in izpranimi črkami:

Pomni človek, da povsod
ti preti ta smrtna pot!
Mili Kriste, ti nam daj
milost svojo — sveti raj!

V postu leta 1477. je povzročil neki dogodek med ljudstvom silno razburjenje. Kamnješki duh »bela žena«, se je zopet prikazoval. Toda sedaj ni bila več bela žena, ampak črna; prikazen je bila namreč po obrazu in po rokah oglječrne polti in je bila odeta v dolgo, snežnabelo krilo. — Nekdo jo je videl pri cerkvi sv. Vida na Pečeh, drugi jo je srečal na brdskih travnikih, tretji je trdil, da jo je opazil pozno ponoči in jo videl, kako je plavala nad grajskimi podrtinami, ravno nad »mrtvaškim mostičem«, četrti je čul celo njeno vzdihovanje in plakanje. Večina ljudi je verjela, da se resnično prikazuje duh, drugi pa so prezirljivo majali z glavami, toda govorica in šum sta naraščala od dne do dne.

Bilo je na tiho nedeljo proti večeru. V gostilni pri Mohorku ob blejskem jezeru je sedelo in modrovalo za mizo čvetero gostov: Anželj z Brd, Grahek s Sela, Matija, Globokarjev pastir iz Bok, Pušavčev hlapec, oba iz Bodešič. — Za durmi, na klopici ob peči, pa je spal, zviti v nerazložljiv klopčič, postaren možiček. To vam je bil človek posebne vrste. Bil je krošnjar — kupčev je z žebli — doma iz Kroke in mu je bilo ime Štefan. Toda ljudstvo ga je vsepovsod klicalo za Štefuljčka — tu patam so mu rekli tudi »Kroparski možek«. Razpraskano in zgubano obličje, na katero je padalo nekaj širokih čopov sivkljatih las, kuštrave, črne obrvi, izpod katerih je švigalo dvoje svetlih, čudovito živahnih oči, kakor bi gledala mlada podlasica, ki ne more nikoli z njimi mirovati, upognjen brbet, kratke, sabljasto zakrivljene noge, ki so pri vsakem koraku močno pocucnile, tako da je bila možičkova hoja bolj podobna živalskemu puhtanju ali poskakovanju kakor navadni človeški hoji, cela postava v sivi prsteni obleki — tak je bil Kroparski možek. Povsod in nikjer, zdaj na daljnem Hrvaškem, zdaj na Koroškem, je prehodil možek

¹ Cesar Henrik II. Sveti je podaril blejska posestva l. 1004 briksenski škofu sv. Albinu.

kako leto vsaj dvakrat celo kranjsko
klo od Krškega in Črnomlja do Bo-
nja, poznal vse ljudi in vse družine,
del vse skrivnosti, znal pozdraviti
kako bolezen na ljudeh in živalih. —
ar je bil sila premeten in zvest, je no-
i včasih celo kopico skrivnih nazna-
od doline do doline; govoril ni veli-
o, ali kadar mu je stekel jeziček, je
uborelo iz njega kakor iz studenca in
selej zadelo na pravem mestu. Če mož-
tu ni bila kaka stvar povšeči, se je
lelal gluhega kakor štor in je na vsako
eljubo mu vprašanje nalašč narobe
odgovoril; v resnici pa je imel ušesa
anka in občutljiva kakor ris, da je bilo
e treba kaj važnega ujeti. Marsikdo je
lejal, da pri Štefuljčku ni vse v redu v
glavi, ta ali oni pa je bil mnenja, da je
emara bolj pretkan in moder kakor
išičji Fric, valpet na blejskem gradu.
možek je ležal pri peči in se delal spe-
ega, dasiravno je glasni hrušč razvne-
ih pivcev čimdalje huje odmeval po
obi.

»Včeraj smo jo zopet popolnoma
ločno videli iz Bodešič, kako je joka-
in plakala na drugi strani Save,« je
pripovedoval pastir Matija.

»Beži, beži, praznarija in slepari-
a,« mu je oporekal Grahek, »nikar ne
enčaj dalje o tem, babjeverniki!«

»Meniš, da je stari Osterc tudi ba-
jeverniki? Ga pač še premalo poznaš
d te plati! In vendar ti priseže, kadar

hočeš, da jo je videl na Gregorjevo pri
onih treh topolih, ko se je vračal iz Ra-
dovljice,« se je zagovarjal pastir.

»O svetem Gregorju je bil letos
šcep in ob taki priliki je že marsikdo v
brinovem grmiču domneval strah ali v
črnem kamnu kako grozotno pošast,«
je odgovoril Grahek.

»Moj gospodar, Pušavec,« se je vte-
knil hlapec Rok v pogovor, »je šel mi-
nulo sredo ponoči iz mesta in je srečal
belo ženo pri savskem mostu — resni-
čno in brez šale! — Pušavec ni izmišljot-
in ali veterinjak, njegove besede so
redke kakor zlato zrno, ali kar reče,
stoji trdno kakor zid.«

»Dandanašnji se po cestah potika
na večer vse polno sumljive potepuške
drhali.«

»Rekel je, da jo je videl popolnoma
natančno. Imela je ogljenočrno obličje
in dolgo, čisto belo vlečko, ki se je pe-
ljala za njo kakor za našo graščakinjo.
Ko je šel mimo prikazni, je ta trikrat
zapored sklenila roke nad glavo, kakor
bi molila.«

»E, navsezadnje bo ta kako nesreč-
no človeče, ki ga nosi mesec.«

»Ti — Zličarju se je prikazala, še
preden se je zmrščilo.«

»In Bregar jo je menda videl zara-
na ob Savi, ko je že solnce pogledalo
izza Grintavca. No, kaj praviš na to?«

»To je popolnoma gotovo zlagano,«
je pripomnil Anželj; »še danes sem se

mudil pri svojem svaku Bregarju, pa
mi še besedice ni črhnil o kaki prikaz-
ni. Nehajte vendar!«

»No, ta je zopet lepa!« se je zakro-
hotal neverni Grahek. »Eden si nekaj
izmisli, drugi nekaj pridene, tretji že
umira od strahu, četrti se zlaže in tako
postane iz komarja konj, da je napo-
sled že pol dežele norčave.«

»Reci, kar hočeš, pa je le res!« je
dejal hlapec nevoljen; »če govore o tem
možje, kakršni je moj gospodar in stari
Osterc, ni vse od muh, ampak mora biti
nekaj na tem.«

»In če sem jaz na lastna ušesa sli-
šal njeno plakanje in ihtenje, mi men-
da ne bo pameten človek ugovarjal. Te-
ga si ne pustim tajiti,« se je iznova oju-
načil pastir Matija.

»A, kaj — slišal — slišal! To lahko
vsak reče! Jaz ne verujem ne v belo ne
v črno ženo,« ga je zavrnil Grahek od-
ločno.

»In kaj ima bela žena kar naenkrat
opraviti tukaj, to vas prosim,« je vpra-
šal Anželj.

»Ker nas bo zopet udarila huda ši-
ba božja — kuga ali Turki. Bog se nas
usmili, saj pravim!« je zastokal hlapec.

Vsem je leglo pri teh besedah ne-
kaj težkega na srce. Umolknil so drug
za drugim in se zatopili v težke spomi-
ne, ki so bili združeni s tem imenom.

(Dalje prih.)

RAZGLED PO DOMOVINI

Naš listek. Z današnjo številko za-
čenjamo prinašati novo, zelo zanimivo
godovinsko povest »Črna žena«,
ki bo tudi s primernimi slikami ilustrir-
ana. Ob sklepu bo povest izšla v po-
sebni knjižici.

Liberalni Slovenci z vlado. Opeto-
vano je naša centralna vlada pokazala,
da ji niso pri srcu Jugoslovani. Kakor
vlada proti Slovanom, tako bi morali
posledno postopati Slovani proti vla-
di. Ali pa je to v resnici? Slovenski
klub državnozbornih poslancev z dr.
Šusteršičem na čelu so nastopili odloč-
no proti vladi, ki je bila tudi vsled od-
ločnega nastopa naših poslancev v ve-
liki zadregi. A liberalci? Te vodi zopet
mana slepa zavist in so začeli ravno
sedaj, ko je stališče najbolj kritično,
pisati proti boju zoper vlado. To je na-
ravnost izdajalstvo! Radi bi se prodali
vladi na škodo Slovanstva. A če se
prašamo, kak more biti tej politiki ko-
rec, ve vsak pameten človek, da nič
rugega, kakor škoda Slovanov. Z li-
beralnimi Slovenci si vlada itak ne mo-
e dosti pomagati, ker jih je premalo,
beralni Slovenci pa kljub izdajstvu
d vlade ne morejo pričakovati druge-
a, kakor prazne obljube.

Liberalno učiteljstvo tarna v svo-
jem glasilu, da kmečko slovensko ljud-
stvo ne mara za učiteljstvo in ima
mržnjo do učiteljskega stanu. Da to
občutijo liberalni učitelji, je povsem
umevno, saj slovensko ljudstvo ni sle-
po in vedno bolj uvideva, kam vodi li-
beralna gonja. Toda treba je pribiti:
liberalnemu učiteljstvu ljudstvo ne za-
upa, drugače pa sodi ljudstvo o uči-
teljih, ki so istega duha, kot ljudstvo.
Krščanska zavest hvala Bogu vedno
bolj raste med našim učiteljstvom in
s to zavestjo raste tudi naklonjenost
ljudstva do učitelja. Ne izroča krščan-
skim učiteljem le svojih otrok v šolo,
ker mora po postavi, ampak rado gre
za učitelje tudi izven šole, kjer nastopa
učitelj kot pravi vzgojitelj slovenskega
ljudstva. Naravno pa je, da se liberalni
učitelji čutijo vedno bolj osamljeni —
in se bodo še bolj.

Ljudsko šolstvo. Imenovani so: Ma-
rija Modic za učiteljico v Cerknici;
Henrik Lobe za nadučitelja na Krki;
Alojzij Kolenc za Zagorje ob Savi; Ka-
rol Perko za nadučitelja v Mirni peči;
Ivana Mesec za Černečo vas; Vilma Vi-
dic za Poljane; Marija Kralj za Hrušico
pri Ljubljani; Hermína Breindl za

Šmarje pri Ljubljani; Ana Erzin za Se-
mič; Angela Zorc za Prečno.

Za 40letno zvesto službovanje je
dobil častno svetinjo delovodja južne
železnice g. Franc Kirn v Bregu pri Bo-
rovnicah.

Za tajnika Rafaelove družbe je
imenoval društveni odbor g. J. Koželja,
sedaj stolnega koralista v Djakovem.

Odvetniško skušnjo je napravil g.
dr. Hubert Souvan.

Na grmski šoli je imenovan R.
Zdolšek za strokovnega učitelja.

Deželni odbor je dovolil mlekarski
zadrugi v Št. Rupertu 10.000 K podpore
za stavbo in opremo mlekarne.

V Ameriko se je pretekli teden od-
peljalo zopet več kot 100 Slovencev.

Notar Hudovernik umrl. V Kranj-
ski gori je umrl g. Janko Hudovernik
dne 29. marca t. l.

Živinoreja. Živinorejski svet bo
sklican od deželnega odbora začetkom
maja. Poleg deželnih poslancev bodo
v tem svetu zlasti zastopniki vseh živi-
norejskih zadrug. Živinorejski svet se
bo posvetoval o veliki akciji za povzdi-
go govedo- in prašičjereje. Grof Barbo
in nadzornik Legvart sta kupila pri
prešičjerejcu Holschu na Nemškem 33

merjascev in bregih svinj prve vrste za 11.000 kron. Ker se gre za vpeljavo plemena, se je za visoko ceno izbralo le, kar je bilo dobiti najboljšega.

Zvon ga je ubil. Na Šmarni gori je na velikonočni pondeljek ubil zvon 31-letnega posestnika Kopitarja iz Srednjih Gamelj. Ponesrečenec je v zvoničku tako nerodno ustavljal zvon, da ga je zvon vrgel ob zid in mu zmečkal glavo. Komaj so mu podelili sv. poslednje olje, je nesrečnež na mestu izdihnil. Ponesrečenec zapuša troje nepreskrbljenih otrok.

Važno za konjerejce. C. kr. ministrstvo za deželno brambo namerava dne 9. aprila t. l. (pričetek ob 8. uri dopoldne) nakupiti v Št. Jerneju na Dolenjskem 35 plemenskih kobil v starosti tri in pol do sedem let, katere morajo biti zlahkne plemena in katerih rod mora prodajalec dokazati. Cena znaša 800 kron. Kupljene kobile odda imenovano ministrstvo zopet nazaj prodajalcem v oskrbo, katere postanejo čez šest let zopet last prodajalca.

Varujte se agentov, ki prodajajo razne srečke (loze). Dognalo se je namreč, da se bavi veliko denarnih zavodov na Nizozemskem in drugod s prodajo premijskih sleparskih srečk. Ti papirji so brez vrednosti, zato pazite, da se ne daste oslepariti.

Imenovanje. Imenovan je za sekcijskega šefa in generalnega ravnatelja zemljiško davčnega katastra v finančnem ministristvu slovenski rojak dr. Vladimir Globočnik.

Odlikovanje. Preč. g. Ivan Berlic iz Srednje vasi pri Bohinju je imenovan za knezoškofijskega duhovnega svetnika. Čestitamo!

Nesreča. Dne 20. sušca zvečer je na Trnovskem pristanu v Ljubljani padla mestna uboga Uršula Tomc, ter se na nogi tako poškodovala, da so jo morali odpeljati v bolnišnico.

Odlikovanje. V predzadnji številki se je vrnila jako neljuba pomota, da je namreč preč. g. Valentin Aljančič, župnik v pokoku, imenovan za knezoškofijskega duhovnega svetnika. Glasiti bi se moralo za »duhovnega svetnika«.

Tridesetletnico škofovanja obhaja o. fra. Paškal Bukonjič, frančiškan, škof mostarsko-duvanski in apostolski vikar trebinske škofije.

Umrli je v Srednji vasi pri Senčurju g. Miha Barle, oče Št. Jakobskega župnika č. g. Jankota Barleta. N. v p.

Pogreša se od 12. marca slaboumni 30letni Andrej Čemažar iz Tomačevega. Postave srednje, lase temnokostanjeve. Govorenja slabega, navadno naglaša v besedah »l in s«. Obleden zelo slabo, ima rujavo zimsko suknjo, črnokrižaste hlače, črni podolgasti klobuk. Ako bi ga slučajno kdo videl ali kaj izvedel o njem, se prosil, da bi naznanil v Tomačevem št. 47 pri Ljubljani ali vlagalki pri D. Hribatru.

Kmetijska šola na Grmu je štela v I. tečaju zimske šole, ki se je z letošnjim šolskim leto na novo vpeljala, 8 učencev, in sicer 4 Dolenjce, 3 Gorenjce

in Notranjca. Tečaj se je končal 23. marca in odšli učenci čez poletje domu, da se vrnejo na zimo v drugi tečaj. S 1. aprilom se je pričelo na šoli II. tečaj nove letne šole, katerega obiskuje 11 učencev. Ker je v tem tečaju tudi še 10 učencev prejšnje dvoletne šole, ima šola čez poletje skupaj 20 učencev.

Pogrebno društvo »Bratovščina sv. Jožefa« imelo je svoj redni letni občni zbor dne 19. marca v mali dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani. Na dnevnem redu bila je med drugim tudi sprememba in izpopolnitev društvenih pravil. Bratovščina je ustanovljena, kakor je razvidno na prvi strani društvene knjižice, leta 1820. Torej nad 90 let obstoji že ta prekornostna bratovščina, ki skrbi ne samo zato, da se nje umrli člani pošteno in krščansko pokopljejo, ampak tudi zato, kar je mnogo važnejše, da se namreč že nad 90 let služijo sv. maše za vse žive in mrtve člane te bratovščine. Komu pač ni znano, kako kmalu je človek pozabljen po svoji smrti, ne samo od svojih prijateljev in znancev, ampak žal mnogokrat tudi od svojih najbližjih sorodnikov. — Vsako leto 43 maš se bere za vse žive in mrtve člane in poleg tega pokopljejo se isti na stroške bratovščine. Na letošnjem občnem zboru se je pa sklenilo, da se poleg tega bereta še dve sv. maši za vsakega umrlega člana takoj po njegovi smrti, kar dosedaj ni bilo. Opomni se pa, da velja to za člane, ki pristopijo k bratovščini po občnem zboru letošnjega leta 1910. — Želeti bi bilo torej, da oni, ki nimajo nikogar za seboj, da bi se jih spominjal po njih smrti, da se čimprej vpišejo v to prekornostno bratovščino, kjer si z majhnimi prispevki lahko oskrbe, da se jih po smrti pošteno in krščansko pokoplje ter se služi vsako leto 43 sv. maš za njih dušni blagor. Dalje bi se želelo, da pristopajo k bratovščini tudi taki, ki se jim glede premoženja ni bati, da bi se jih po smrti pošteno ne pokopalo, da tako gmotno podpirajo nje obstoj, to pa zlasti tudi z ozirom na to, ker zadnja leta vedno več članov umrje nego jih pristopi in lahko bi se zgodilo, da bi vsled tega nazadovanja morala morda bratovščina prenehati. Kdor želi k bratovščini pristopiti, oglašati se naj pri društvenem tajniku, kjer se zvedo vsi pogoji za vstop in sicer vsak popoldan od 2. do 3. ure naprej: Pred škofijo štev. 13, I. nadstropje.

Gorenjske novice

g Bohinjska Srednjavas. Shod pri sv. Duhu ob jezeru na veliko-nočno sredo, 30. marca, je bil izredno dobro obiskan. Iz obeh dolin se je zbrala nešteta množica ljudstva. Isti dan zvečer je začelo snežiti. V poldrugem dnevu je padlo kakšnih 15—20 cm snega, torej nas ni tako globoko zapadel,

kakor je bilo nekje čitati in bo skoraj izginil. — Na praznik Marijinega Oznanjenja se je vršilo slovesno v sprejemanje novih članov v Marijino družbo. Sprejemal je vlč. gosp. kanonik Sušnik. Nanovo je bilo sprejetih 17 fantov in 23 deklet. — 3. in 4. t. m. se je vršil v Srednji vasi poučni kmetijski tečaj, na katerem je predavalo več gg. strokovnjakov. — Dne 5., 6. in 7. t. m. je obiskovalo več fantov iz Bohinja poučni sirarski tečaj v novi vzorni sirarni pri Stari Fužini.

g Iz Dobrave pri Kropi se nam piše: Navdušenje za izobraževalno društvo je veliko. Ljudstvo je vedoželjno. K zadnjemu predavanju na cvetno nedeljo je prišlo toliko ljudi, da je bila soba premajhna, ostati so torej morali nekateri med vratmi in v veži. Ves čas so prav marljivo poslušali govornika, ten bili s predavanjem prav zadovoljni. Prostorov manjka, prostorov. Vse bi šlo.

g Iz selške doline. Svoji k svojim. Edini, ki prodaja v Železnikih užgalice v korist obmejnim Slovincem, je gospod Lovro Boncelj, tudi njegova gostilna je prosta liberalne kuge, po vseh drugi se šopirita »Gorenjci« in »Narod«. Kdor torej potrebuje kakšne reči, sedaj vé, kam mu je iti. Svoji k svojim! — Biro in ofer prežvekujejo liberalni oštirji železniškemu župniku. Če pa ne gredo okoličani in drugi vsako nedeljo po »ofru« v oštarijo, pa kriče na vse grlo: Bojkot, bojkot! Pred s privandranim fajmoštrom! Počas, počas, ne prežvekujte stvari, od katere sami živite! — Zarjavele »klerikalne« device ne dajo miru »Slovenskemu domu«. Le počas, prijatelji! V Železnikih so blizu skupaj kar tri sokolske hčerke poznega srpana, ki medle po njem, ki ga ni in ga ni. Pa tudi neka druga že čaka trideseto leto nanj, ki ga od nikoder ni. Torej spravi najpred te pod »havbo«, ki jih veliko bolj boli srček kot naše. — Sokoli gledajo na drugačne ljudi kakor »Čuki« in ne sprejemajo izmečkov, tako se bahajo sokoliči železniški. Na to rečemo dvoje: 1. Kar mi vržemo vun, Sokoli vse sprejmejo. 2. Kdo je ležal lansko leto na angelsko nedeljo zvečer blizu Zalega loga mrtev — hočem reči, pijan kot kanon na cesti, da so se splašili konji in se bi bila lahko zgodila velika nesreča, da bi bilo slo vse, voz in ljudje čez škarpo, da ni voznik obdržal konj? Bil je to »dični« železniški Sokol, ki se ima samo ženskam zahvaliti, da še živi in da ga ni razjarjen voznik vrgel čez škarpo. To so za »res« drugačni ljudje, in na te gleda Sokol! — Buono appetito, Sokol! —

g Jesenice. Gorenjsko krščansko-socialno delavsko politično društvo priredi dne 10. aprila popoldne ob pol 4. uri v »Delavskem domu« na Savi političen shod za vse stanove. Somišljeniki, kmetje, obrtniki in delavci, pridite v obilnem številu na shod, na katerem bo poročal voditelj »Vseslovenski«

ske Ljudske Stranke» g. dr. Ivan Šusteršič. Pokažite, da je Gorenjska v taboru Vseslovenske Ljudske Stranke s tem, da pri svojih znancih agitirate za gotovo udeležbo. Vstopnice se dobe pred shodom pri naših zaupnikih ter na dan shoda pri odboru. Naj ne bo našega somišljenika, da bi zamudil ta shod.

g Koprivnik pri Bohinju. Veliko snega je iznova padlo pri nas, dasi ravno je bilo starega še precej. Za vozniške je to prav dobro, ker precej zasluži z lesom. — Nesreča. Andreju Jeklarju, po domače Klemenu, je poginila triletna, lepa kobila, ko ni mogla striti. Mrtvo je tudi žrebe. Škode je čez 1000 kron. A to še ni dovolj. Ko se je v zadnjih mukah žival vzpela, je padla nazaj ravno na gospodarjevo nogo in mu jo zlomila. Zares velik udarec za nesrečno družino. — 16 novih udov se je oglasilo za Marijino družbo. Mladeničev šest in deset deklet. Upamo, da jih bo še nekaj. — Za novo družino in društveno zastavo se kaj pridno nabira. Učimo se tudi igro »Tihotapec«. Ko bo prišla zelena pomlad, vas bomo pa povabili, da nas pogledate.

g S Sela (ljubljska okolica). Stari dopisnik menda dremlje, bom pa jaz nekaj poročal. Dobili smo policaja, pa samo enega. Pet bi jih bilo treba, pa še ne bo zadostovalo. — Umrl je spoštovani gospodar Andrej Inglič na Selu, ud k. sl. izobraževalnega društva in član Marijine družbe. Imel je lep pogreb. Marijina družba z zastavo ga je spremljala, k. sl. izobraževalno društvo z lepim vencem in mnogostevilnimi članicami se je pridružilo. — K. sl. izobraževalno društvo bo dalo darovati zanj v nedeljo, 10. t. m., ob 9. uri sveto mašo, katere naj se društveniki udeležijo. — K. sl. izobraževalno društvo bo v nedeljo, 10. t. m., popoldne ob 5. priredilo zopet izborni zabavo. Nastopili bodo pevci, govoril bo g. dr. Jerše in dekleta bodo predstavljale igro: »Nežika z Bleda«. Moški in ženske pa bodo predstavljali igro »Tri sestre«. Posebno oženjeni bodo v tej igri marsikaj dobrega profitirali. Torej udeležite se v obilnem številu!

g Iz šentpeterskega Posavja. Dragi »Domoljub«! Od veselja mi skače srce, ker si zadnjič prinesel, kar sem spisal. Pomislite! Prvič sem pisal, pa so bili z menoj kar zadovoljni. Iz mene še bo nekaj! Danes moram pa kar zopet nekaj napisati. Ljubi »Domoljub«, potrpi z menoj, sedaj je železo vroče, moram kovati, moram pisati, od veselja moram pisati, bom pa potem nehal, ko se pero polomi. Najprej moram nekaj popraviti. Seveda novinec sem, sem pa zadnjič nekaj napačno pero obrnil, pa ni prav zapisalo. Zapisal sem, da je za naš harmonij dal Ivan Janež iz Hrastja le 1 krono, Ivan Plevnik pa 3 krone, Matija Kačar pa 5 kron. Pa tako-le bi moral zapisati: Ivan Janež je dal 10 K, Ivan Plevnik 5 K, Matija Kačar pa 2 K. Tako je prav. Menda ti trije gospodarji ne bodo hudi; saj vedo: novinec sem

in pa v veselju sem hitro naredil. To še od zadnjič. — Sedaj pa nekaj novega. Naše društvo kaj dobro dela. Vprašajte člane, pa boste slišali, kako so zadovoljni. Imamo že korajžo se pokazati. V nedeljo bomo že nekaj naredili. Peli bomo — že dobro znamo. Pa govor bomo imeli, pa še srečolov. Pridite nas poslušati in pogledati, videli in slišali boste, da je pri nas napredek doma. — Še nekaj moram povedati. Strašno se mi dobro zdi, kar je na veliko soboto naredil pri nas naš gospod kaplan. V neko hišo ni hotel iti blagosloviti velikonočnih jedil. Pa je završelo tisti dan, pa hudi so bili nekateri. So rekli, da so kaplani že štirideset let hodili blagoslavljati v ono hišo. Sedaj pa kar naenkrat nehajo. Tožili bomo kaplana pri škofu in proč mora iti, vzdigniti ga moramo. Tako so govorili. Jaz pa mislim tako-le: Če so štirideset let hodili blagoslavljati, so najbrž iz proste volje, iz prijaznosti to delali; silil jih ni nihče. Saj v cerkvi niso nikoli iz prižnice oznanili, da bo v Hrastju tudi v tej in tej hiši blagoslov, saj jaz nisem nikoli slišal tega oznanila, pa ga slišim vsako nedeljo. Potem so morebiti ljudje skozi 40 let zaslužili, da so jim posebej blagoslovili. Mislim si pa tudi na skrivnem to-le: Jaz bi tudi ne šel blagosloviti v tako hišo, v kateri se na shodu iz škofa norčujejo in čezenj zabavljajo. Kaplana pa s tožbo ne boste vzdignili. Le pojdite ga tožiti! Pa jezili ste se tudi brez potrebe. Izvedel sem, da je gospod kaplan v pravem času naznanil, da v zasebni hiši ne bo blagoslovil. Mislim pa tudi to-le: V naši soseski imamo samo eno cerkev, v Šmartnem. Tukaj se opravljajo vsa bogoslužna opravila, tukaj se za vse bere sveta maša, tukaj se tudi za vse blagosavlja. Do cerkve imamo pa vsi ravno iste dolžnosti in pravice. Torej se v cerkvi zbirajmo, ta bodi naše središče! — Adijo, pa brez zamere!

g Iz Mekinjskega. Stavba novega društvenega doma hitro raste iz tal. Zidarji se pridno sučejo, tesarji obsekavajo les, društveniki in prijatelji društva radovalno vozijo opeko, pesek in razne potreščine, fantje poprijemljejo, kjer je treba: sejejo pesek, sekajo les. Ako ne bo zapreke, upamo, da bo ponosni dom krog Binkošti pod streho. Poročati pa moramo še žalostno novico. Nemila smrt nam je pobrala najmočnejšega mladeniča v fari, Orla Janeza Jana iz Godiča; bil je edini sin premožnih staršev, star šele 26 let, edina njihova uteha; za društvo in dom je kar gorel in je v svoji boleznij večkrat potožil, ker ni mogel delati pri zidavi doma. Društvo mu je priredilo dne 30. marca popoldne prelep, naravnost veličasten pogreb; od rojstne hiše do pokopališča so spremili truplo č. gg. Leopold Rihar, župnik neveljski; o. Albert Pirc, prijatelj pokojnikov, in domači dušni pastir; spremilo ga je tudi 18 Orlov v kroju iz kamniškega okrožja, na čelu jim okrožni predsednik brat Maier. Društveni pevci so zapeli pokojniku tri mile žalostinke v slovo. Nosili so ga

Marijini sinovi. Ljudstva je bilo pri pogrebu velika množica iz domačega kraja in okolice, kar je pričalo, kako priljubljen je bil »Guščevec Janez«, ki je imel jako blago srce in ga ni poznal sovražnika. Počivaj v miru, duša draga in uživaj nebeško srečo pri Bogu in Mariji, kateri si bil kot Marijini družabnik tako udan!

g V Šmarci pri Kamniku je nenadoma umrla Neža Zobavnik. Zvečer je šla še zdrava spat, a zjutraj so našli mrtvo v postelji. Žalujemo mu možu Francetu Zobavniku, slikarju v Šmarci, naše sožalje!

g Iz Notranjih Gor poročajo, da bo kmalu prišel g. Tribuč iz Vičalje. Pa ne inventarit, ampak kaline lovit. Ker lim na Viču ne drži več, misli pa v Notranjih Gorah nastaviti nove limanice. Nekaterim fantkom je celo obljubil, da jim kupi rdeče srajčke, če ga bodo ubogali in kot Sokoli priganjali kalinčke na njegove limanice. Nas je pa tukaj tako sram, da si ne upamo povedati, kateri fantički bi bili kalinčki, kateri pa sokolčki. To bo kmalu povedal g. Kette, naš penzionirani učitelj. On je najbolj zvest pomagač in tovariš Tribučev. On lovi po krčmah naše fante in jih vpisuje. Prav pridno mu baje pomaga mlajši Ilje, ki je bil tudi vojak in pravi, da bo že on komandiral, ker že zna. Ta gospod učitelj in Marinč so najboljši tovariši v Goricah, posebno pa, kadar bogati Marinč kaj zanjga dá. Takrat pa pogruntajo skupaj, kako bodo tožili prejšnjega gospoda kaplana, ker jim je župana vzel. — Le veselimo se, Notranjci, zdaj pride k nam on, ki nas ne bo samo rešil dosedanjih zmot, ampak nam jih pomnožil. Dosedaj smo enega liberalca poslušali, sedaj dobimo pa kar štiri. To je za nas gotovi napredek, če ne naprej, pa nazaj! — Notranjec.

Dolenjske novice

d Št. Rupert. Veličasten je bil politični shod preteklo nedeljo. Govorila sta deželni odbornik dr. Lampe in deželni poslanec župnik Hladnik. Ljudi je bilo samih mož in mladeničev čez 300. Sprejele so se z velikim navdušenjem tri resolucije, v katerih se izražajo zaupanje poslancem Slovenske Ljudske Stranke, posebno deželnim poslancem dr. Lampetu, dr. Peganu za podporo mlekarni in dr. Šusteršiču kot voditelju naših vrlih poslancev na Dunaju, in pa poziv, naj se z vsemi sredstvi dela proti vinskemu davku. O tem shodu več prihodnjič! — Mlekarska zadruga v Št. Rupertu je dobila 10.000 kron deželne podpore. Liberalni hujski okrog »Slovenskega Doma« in Ciril Metodove družbe — vam to ni prav! Le pišite še nam v zabavo — sebi in Ciril-Methodovi družbi, ki je v zvezi z lažnjivim kljukcem »Slovenskim do-

mom«, pa v sramoto! — »Slovenski Dom«, ki ga ima par liberalcev naročenega, je podoben ciganskemu psu, ki ima torbo na gobcu in je še zraven priklenjen. Laja in laja, zdaj na škofa, zdaj na kaplane — zraven pa oblaja z vso hvalo Ciril-Metodovo družbo in nje odbornike. Le laja naprej — ciganski pes, — se boš že izlajal! — Pogorela je zidanica posestniku Udovču iz Homa in šlo je 45 strajhov vina po tleh! — Na Cirkniku bo semenj tisto sredo pred Binkošti.

d Iz Radeč pri Zidanem mostu. Mladeniški tečaj, ki ga priredi Z. T. O. Orel v Ljubljani v Radečah v nedeljo, 10. t. m., se vrši po sledečem redu: V soboto zvečer telovadba, V nedeljo od 8. do 9. ure tehnično predavanje, od 9. do 10. telovadba, od 10. do 11. sv. maša. Po maši telovadba in potem kosilo. Po kosilu zopet telovadba do 2. ure. Po krščanskem nauku pa se vrši v dvorani »Narodnega doma« javno ljudsko predavanje in potem se ponavlja po nižjih cenah velika ljudska igra, ki je že minulo nedeljo nad vse častno izpadla. Udeleženci celodnevne tečaja so vstopnine k predstavi prosti. Telovadbo in predavanja vodi ves čas načelnik Z. T. O. Orel v Ljubljani brat Vojteh Jeločnik. Obsavski fantje,avedajmo se važnosti tega tečaja in se ga udeležimo v obilnem številu. Na zdar!

d Zvirče pri Hinjah. Začela so se nam menda odpirati vrata v boljšo bodočnost! Razun ceste, ki jo imamo, dobimo v kratkem še eno proti Hinjam in pozneje pa tudi še vodovod. Obe napravi bosta za Suho Krajino neprecenljiva dobrota. — V teku sedmih let se je naša podružna cerkev dokaj lepo prenovila. Presvetli gospod knezoškof so jo ob priliki birmanskega potovanja že dvakrat obiskali ter se o njej prav pohvalno izrekli. Pozabiti pa ne smemo, da so naši Amerikanci s svojimi darovi veliko pripomogli, da je sedaj naša cerkev ena najlepših podružnih cerkv v Suhi Krajini.

d Iz Čateža pod Zaplalom. V dopisu iz Št. Lorenca ob Temenici v »Slovenskem Domu« št. 12. in iz Čateža št. 13., so se naši naprednjaki, kakor se sami imenujejo, lotili našega gospoda župnika. Res je, da so vas naš gospod župnik posvarili in opomnili, da se dajte v cerkvi obnašati dostojno, kakor se spodobi, da ne bode motili drugih ljudi v službi božji. In to je bila njihova sveta dolžnost. Ali ne pripoznate, da ste to zaslužili? Ne rečem, da ni nobeden izjema. Vprašam vas, odkod imate pravico v naši cerkvi glasno govoriti, pridige kritizirati in besedo božjo napak obračati; od kod? Ali mislite, da ste v gostilni ali v hlevu, kadar ste v cerkvi? Ali ne veste besedi Gospodovih: moja hiša je hiša molitve? Zato vam povemo, da po naši župnji in cerkvi šentlorenški liberalci ne bodo raztezali svoje komande. Tukaj smo Čatežani gospodarji in nihče drugi! Izpodtikate se tudi ob naš novi altar. Kaj pa vam mar, ali je vas kaj stal? Ali se je

komu kaj po sili vzelo, ali se ni napravil iz prostovoljnih darov? — Radovedni ste tudi, kdo zida opekarno. Jaz pa vam povem, kdor je ud hranilnice in posojilnice na Čatežu, naj pride na občni zbor, pa bo zvedel, kako se gošpodari, saj se ne dela pod klobukom. Kdor pa ni ud, njemu pa nič mar, torej naj molči! Na dopis iz Čateža pa povemo, da se je dopisnik na vsa usta zlagal, ko piše: med drugim je gospod župnik rekel, kdor mene zaničuje, ta zaničuje Boga samega. Ali se ne pravi to božjo besedo napak obračati! — Tolažite se, da boste vrgli gospoda župnika iz občinskega odbora. Pa vam povem, da delate račun brez krčmarja, ker pri volitvah ne bo odločevala vaša nasilnost, ampak večina glasov. — Pravite, da ste napredni. V čem pa napredujete? V sovraštvu do duhovnikov in cerkve, pa v ničemer drugem. Pred šestimi leti je bil v večini liberalen občinski odbor, torej v vaših rokah, pri predzadnjih volitvah vas je ostalo 8 od 24 in pri prihodnjih volitvah ste ohranili le še dva. Pa pravite, da napredujete! Vemo, da so vam duhovniki trn v peti in kateri več stori in se najbolj trudi za blagor svojih, tistega najbolj blatite. Vemo, da imate prepričanje, da je samo liberalna stranka zmožna vas častno in vedno osrečiti. Toda, kje je doslednost? Zakaj niso bili vaši predniki stanovitni do konca in so vsi pred smrtjo postali spokorni klerikalci? — Tako naprednjaštvo naj gre rakom zvižgat!

Notranjske novice

n Iz Podlippe pri Vrhniki. Vsakemu Podlipcu je znano, da se je veliko govorilo o vodovodu, pa možje, ki so iz same gole ljubezni do domovine prevzeli to v roke, so že menda vodo napeljali preveč na peščena tla, da je zlezla v zemljo in Podlipa je še vedno brez dobre pitne vode. — Več let se že zida mežnarja, pa enkrat ni sveta, drugi ni zopet denarja, nikdar pa ne volje Podlipcev. — Tudi šola se že zida, če povem približno, devet in devetdeset let, pa se še sedaj ne morejo dogovoriti glede prostora, — skoraj vsak gospodar bi jo rad imel na drugem kraju, kakor ponekod cesto mimo vsakega vogla! Če pa odgovarja skupni potrebi, o tem se pa ne razmišlja. Toliko zidamo, da smo s samim zidanjem in stavbami že spravili prejšnjega gospoda župnika iz župnije, pa s svojim napredkom lahko izgubimo še sedanjega. Možje, pameti!

n S Stare Vrhnike. Kdor si hoče razvedrila in zabave, naj poroma na naš starodavni Kuren. Od te cerkvice se mu nudi krasen razgled po vrhniški okolici. Celo Triglav se vidi ob lepem vremenu čez druge hribe. Tako stare cerkve kakor je kurenska, se ne dobi daleč naokoli. V njej stoji neka omara,

ki ima letnico 1709. Koliko je pa cerkev stara, se ne vé. Kake pol ure naprej se pride na »Planino«, odkoder je še lepši razgled na vse strani. Pod to je razvalina nekdanjega gradu, katera neka pravljica popisuje. Kdor ljubi lepoto narave in lepe razglede, naj jo le mahne na Kuren in ne bo mu žal. — Vžigalice na korist obmejnim Slovincem se dobivajo v trafikah g. J. Jesenovca in g. F. Verbiča. Kupujmo samo te!

n Vrhniške novice. »Laži koš vrag!« Na to Voltairejevo rekelo sta vzela patent brivec Miletič in njegov »deviški drag spomin« — Gradišnik. Ker se vsi dostojni Vrhničani vedno bolj oklepajo novega brivca, ne kaže seveda Miletiču drugega, nego vse mogoče laži gromaditi na kapelana. Cesar se ne da v liberalnih gostilnah, pa po časopisih, da dobi Gradišnik vsaj kaj nagrade za svoje krpucanje. Miletič! Kateri izmed kaplanov je zagrozil: »Ker se ne morem maščevati nad vami, se bom maščeval nad vašimi otroci!« Komu in kdaj se je izjavil tako kak vrhniški kaplan? Bo najbrž težko odgovoriti! Mi pa povemo, kdo je govoril tako in imamo tudi priče za to na razpolago. Če hoče Miletič še naprej iskati »leka svojih ran« v lažeh, je lahko uverjen, da se bo njegova brivnica še bolj praznila, kakor se že. Gradišniku pa svetujemo, naj rajši vporablja prosti čas za pripravo na svojo izkušnjo, nego da maže po liberalnih listih. Njegov gospodar, gospod Hočevnar, gotovo ne bo imel ničesar proti temu! — Doba duševnega prerajanja se obeta Vrhniki. Vrhniški »sokol« napoveduje z mogočnim glasom ljudska predavanja, katera hoče prirejati na Vrhniki z njegovo pomočjo (!) ljubljanska akademija. V knjižnici ima tudi 450 knjig, in do teh knjig ima pristop, kdor plača mesečno 20 vinarjev. Vrhniškim liberalcem silno presedajo pogostna ljudska predavanja izobraževalnega društva ter njega knjižnica, ki ne šteje nič manj nego 910 izbornih knjig. In za vse te ugodnosti plačujejo člani le eno krono na leto. Liberalci morajo pa vedno »plozati« tisto narodno: »Žalost je vse — kamor ozrem se«. Vemo, da to ni posebno prijetno zanje, le dvomimo, če se bo na njihovi mizeriji v tem pogledu kaj izpremenilo. — Drugiletnik gospodinjske šole se je pričel s 1. aprilom. Da bodo imele gojenke še več prilike, nego lansko leto, v posameznostih praktičneje se izuriti, se je sklenilo sprejeti v šolo kvečjemu 30 učenk. Šola se bo v prihodnje v marsičem izpolnila. Pripravi se soba za internat, ker se v bodoče skoro pokaže gotovo potreba zanj, napravi se za gojenke kopalna soba, pa tudi glede šolskega poduka se bo marsikaj izpopolnilo. — »Bogomila«, ki je nabrala v 4 mesecih že 286 članic, je priredila na velikonočni ponedeljek bogato obiskano veselico. Vprizorila se je z dobrim uspehom »Ljudmila«, glasbene točke pa je izvajal sekstet na lok pod moj-

sterskim vodstvom g. prof. Hybaška. — Delavce in delavke opozarjamo na domačo »skupino J. S. Z.« Naj se oklenejo sebi v dobro svoje strokovne organizacije! Vsako drugo nedeljo v mesecu ima skupina svoj sestanek v mali dvorani »Društvenega doma«. Pridite in oglejte si! Delavci in delavke, ne pozabite preizkušene resnice: »Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal!«

n Idrijske novice. Novi okrožni zdravnik dr. Indra ne bo — kakor se je zadnjič pomotoma poročalo — ordiniral v novem hotelu g. Didiča, ampak v mestni ubožnici v Idriji. — Duhovne vaje za moške je imel od 17. do 20. marca v tukajšnji župni cerkvi p. Emilijan Dovgan iz Sv. gore pri Gorici. Udeležba je bila obilna z ozirom na razmere v Idriji. — Sneg je padel pri nas 25. in 31. marca, pa se je kmalu umaknil gorkemu pomladanskemu solncu. — Državne ceste v Zali letos ne bodo popravljali, ker nimajo denarnih sredstev za to, kakor se sliši praviti. Ker se živina na posameznih krajih silno muči, bi bilo vendarle umestno, da bi se vsaj ta slaba mesta takoj letos dala v red, kar gotovo ne bo tako silno obtežilo dovoljeni kredit za ureditev ceste. — Zadnja občinska seja dne 31. marca se je sukala večinoma o povrnitvi stroškov v občinsko blagajno radi nedovoljene prezidave mestne čitalnice. Sklenilo se je, proti sklepu deželnega odbora pritožiti se na upravno sodišče na Dunaju. — Tudi g. kateheta Oswald a so moške nosili po ustih, da je bilo veselje. Dobro se nam priporočujejo, ker vedno zvečijo o njem in ga vrhutega še vlačijo po predalih »Slov. Naroda«. Mi se temu početju smejemo in bomo ravnodušno hodili svojo pot dalje, ne zmenec se za bevskanje združenih nasprotnikov. Vsaj se tudi luna ne zmeni za lajajoče kužete. — Nova čenja se je vršila pri nas 30. in 31. marca in se je še precej dobro obneslo. Izmed približno 200 fantov so jih potrdili 62 v vojake. — V zadnji številki »Napreja« so prišli idrijski socialni demokrati do spoznanja. Spoznanje je prvi korak k popolnjanju. Pravijo, da bodo morali stroške za čitalnico plačevati sami reveži. Res je to deloma. Hoteli smo vas privedi do prepričanja, da bi v prihodnje ne nakladali nepremišljenih doklad na druge še revnejše občinarje. Če hoče frakarija imeti imenitne stavbe, naj jih postavlja na stroške svojih lastnih mošnjikov. Za nas ostale reveže raznih strank v Idriji pa morajo zadostovati sedanjí skromni prostori naših raznih društev. Ej, koliko vas je že stala vaša strast, ko ste tako slepo drvili za liberalci in svojimi voditelji. Pa vas še bo, predno se popolnoma iztreznite. Krivi ste sami, če morate plačevati. Ni treba metati kamenja na popa Oswalda, ki deluje v imenu občinarjev. Lučajte rajši psovke popu Tončku Kristanu, ki vas je zopet tako imenitno speljal na led. — Nevarno

je obolel v Idriji č. g. Josip Alič upokojeni duhovnik tržaške škofije. Priporočamo ga v molitev. — Izpit na gozdarski akademiji je prestal pred kratkim g. Šulgaj. Menda je iz Idrije prvi absolvent te akademije. Iskreno čestitamo. — Iz Jeličnega vrha. Naše naprednjake močno jezi, ker je okrajni šolski svet v Logatcu v svoji seji dne 24. februarja 1910 imenoval mene za nadzornika šole na Gori. Dokaz temu je, ker je neko liberalce dalo duška svoji jezi z dopisom v »Slov. Narodu«. Dopisnik piše, da sem analfabetični samouk. S tem bi me rad smešil pred ljudmi zato, ker se ne strinjam z njihovimi liberalnimi nazori. A jaz sem zadovoljen; vkljub liberalnemu zabavljanju imam dovolj spoštovanja pri ljudeh. Pojasnim naj vam, kako izbirčni so naši naprednjaki pri imenovanju članov v krajni šolski svet. Dva člana sta bila izžrebana v krajni šolski svet. Potem je pa bilo županstvu ukazano, da naj imenuje v svoji seji zopet dva člana v krajni šolski svet. Seja je bila sklicana 22. decembra 1909. Jaz sem se je udeležil kot odbornik in sem predlagal v krajni šolski svet 2 člana, ki sta večča branja in pisanja in sta bila že popreduda krajnega šolskega sveta. Naši naprednjaki pa so imenovali proti mojemu predlogu 2 taka člana, ki sta gotovo bolj analfabetična kot jaz. No, saj liberalci niso izbirčni, samo da se človek strinja z njihovimi liberalnimi načeli. To je prav. — Anton Nagode.

n Vipavske novice. Zmaga S. L. S. Pri občinskih volitvah na Erzeltu je dne 2. aprila v drugem in tretjem razredu zmagala naša stranka. S tem je odklenkalo liberalni vladi v naši občini. Vse bolj ali manj »kunštne« zvižaje gosp. Terčelju niso nič pomagale. Adijo županski stolček! Zavednim volivcem, ki se niso dali terorizirati liberalcem, pa: čast in slava! Nevstrašeno naprej! — Novo tovarno bode sezidal švicarski bogataš dr. Guyer ob Hublju na Vipavskem. V njej bodo izdelovali konzerve sadja in zelenjave za izvoz. S tem bo prišlo naše sadje do zaslužene veljave. Škoda, da je podjetnik — tujec! — Vse cvete v naši dolini, tako da se nudi s hribov opazovalcu najlepši razgled po morju cvetja. — Občinske volitve bomo imeli v Vipavi tekoči mesec. Liberalci se že vesele, da bodo komandirali zopet nemejeno našemu trgu. Toda mi poznamo liberalce še od takrat, ko je bil naš poslanec liberalni Ferjančič. Nič se ni takrat storilo za našo dolino. Liberalci so bili veseli, da so dobivali dijete — blagor volivcev jim je bil deveta briga. Nanje so se spomnili šele ob volitvah. Upamo, da bode »Kmečka zveza« prečrtala račune liberalnim učiteljem in drugi gospodi. — »Narodni (!) naprednjaki«, to so tisti ljudje, ki jih morajo kmečki fantje narodne zavesti učiti, kadar prvi nemškutarijo, hočejo vladati trgu. Najprej naj se ne sramujejo domače govoriti, potem naj se šele mešajo med volitve. Vipavci,

proč z gospodo, ki nemškutari! — Blizu 50.000 krón je namenil naš »klerikalni« deželni odbor za razne velekoristne naprave, ki se bodo gradile na Vipavskem. S tem se bode zelo odpomoglo mnogim potrebnim. Seveda je bilo najprej treba, da so dobili »klerikalci« deželno krmilo v roke, liberalcem ni bilo mar Vipavcev. »Ti že tako« »gvišno« naše volijo,« so si mislili, zato so pa dali »negvišnim« groš — Vipavcem pa »knof«. No, Vipavci in »klerikalci« so pa obrnili. — Po zaslugi naše stranke v deželnem odboru je prišlo v zaželeni tek vprašanje vipavske železnice in regulacije Vipave. Minoli teden je bil v zadevi železnice v Ljubljani naš poslanec gosp. Perhavec. Slava delavnim gg. poslancem pri S. L. S.!

n Iz Erzelta pri Vipavi. Po volitvah h. h. Volitve smo imeli dne 31. marca. Nikdar ni bila udeležba še tolika, ko sedaj. Liberalni očka župan je vse zbobnal, kar le giblje, na volišče. Pa tudi naša stranka ni držala rok križem. V obilem številu so nam namreč prihiteli na pomoč vrli sosede Slapenci in v III. razredu odločili zmago. Zato jim izrekamo na tem mestu najtoplejšo zahvalo. Že prvi korak pri volitvah bilo je nezaslišano izzivanje naših ljudi s tem, da je župan Terčelj izvolil v komisijo same najzvestejše pristaše liberalce. Ugovarjali smo, a kaj pomaga proti taki samopašnosti ugovor! Druzega nam ni ostalo, kot voliti. In tako smo vkljub mnogim nerednostim in surovostim zmagali sijajno v 3. in 2. razredu, v prvem razredu pa podlegli z enim glasom, katerega je komisija neupravičeno zavrgla. Toda bodi, na to malenkost se ne bomo ozirali. In če tudi bi ne bili zmagali, eno ste pa očka Terčelj lahko videli, in to je, da Vas in Vašega štaba Erzeltci ne marajo več! Zavednim Erzeltcem in Kodrečim vsa čast! Naprej za blagor ljudstva, proč pa s sebičnostjo in puhlim liberalstvom, ki je tlačil kot mora našo občino. Novoizvoljeni odborniki in namestniki S. L. S. se toplo zahvaljujejo za izkazano jim zaupanje pri izvolitvi in zagotavljajo volivce, da bodo vsikdar delovali za njihove in občine koristi.

n Dva shoda. V nedeljo popoldna je bil na Vel. Otoku pri Postojni shod, na katerem sta govorila dež. mlekarški nadzornik g. Legvart o živinoreji, poslanec dr. Žitnik pa o deželnem in državnem zboru. V ponedeljek je bil v Studencu navzlic jako slabemu vremenu dobro obiskan shod, na katerem je poročal poslanec Žitnik o načrtih raznih zakonov, ki se snujejo v prvi vrsti v povzdigo kmetijstva. Volivci so na obeh shodih izražali razne želje glede prepotrebnih cest in vodovodov. V istini je v tem oziru ta kraj še najbolj zanemarjen. Poslanec je obljubil, da bode vse storil, kar more pospešiti izboljšanje razmer.

n Sv. misijon na Uncu se je prav dobro obnesel. Ljudstvo je že zdaj navdušeno za krasne pridige gg. očetov

jezuitov. V znak hvaležnosti je bilo na Marijin praznik, 4. t. m., darovanje v korist bodoče cerkve sv. Jožefa v Ljubljani. Darovanje se je vršilo popolnoma na iz ljudstva samega izišlo željo v znak hvaležnosti in kot malo povračilo za trud gg. misijonarjev. To povdarjamo, ker vemo, da nekateri časniki kaj radi trosijo laži o takih darovih. Dal Bog, da bi sv. misijon obrodil stoteren sad! Gg. misijonarjem kličejo hvaležni verniki: Obilo uspehov tudi drugod!

Iz raznih krajev

Trst in Istra. Na sv. Jožefa dan je prihitelo v Ricmanje veliko število romarjev, v prvi vrsti radi tega, ker se je ta in drugi praznik vršila služba božja. Cerkev je popravljena in izgleda nad vse lepo. — Mlad samomorilec. Na Opčinah pri Trstu se je obesil neki 14-letni mesarski vajenec, uslužben pri mesarju Hrovatin, ker so mu brata potrdili v vojaške, o čemur se je večkrat izražal. Ko so prišli ljudje, je bil že mrtev. — V novih iznajdbah v tatvini so v Trstu menda prvi. Kaj takega, kar se je pred kratkim zgodilo, se ni še menda čulo, namreč o tatvini ženskih las. Ko je šla neka 45-letna učenka iz šole domov, se ji je približal nek malopridnež in ji pristregel kite pod klobukom. Odrgrati pa jih ni mogel, ker je to zabranil klobuk. Ko je prišla deklica domov in snela klobuk, so se ji odrezani lasje kar vsuli na tla. Torej niti lasje žensk niso več varni pred tatovi. — Razžaljenje Velikanstva. V mornariški vojašnici v Pulju je nek vojak privezal kip našega cesarja na vrh in ga porinil po stopnicah, da je šel na kosce. Vojaška oblast skrbno poizveduje po zločincu. Pravijo, da je to storil nek iredentovsko nahujskani vojak, in taki ljudje hočejo imeti v Trstu svoje vseučilišče in vlada jim dela komplimente. — Velika železniška nesreča pri Miljah. Pretečeni teden so divjali na Jadranskem morju in po sosednjih krajih hudi viharji. Vsled strašne burje so bili parniki v nevarnosti in tudi po mestih in vaseh so se zgodile razne nezgode. Zadnji dan marca je vlak lokalne železnice Trst-Poreč, obstoječ iz šestih, s 180 potniki zasadenih vozov, pograbil pri postajališču Milje izredno močan sunek burje in ga prevrgel. Trije potniki, med njimi dr. Simčič, sodnik v Kopru, so bili mrtvi, trije težko in dvanajst lahko ranjenih. Vlak na tej progi je burja že večkrat prebrnila, toda take velike nesreče pa še ni bilo.

VELIKANSKI POŽAR V MEDVODAH.

Dne 4. t. m. je pogorela na Vrju pri Medvodah papirnica družbe Leykam-Josefthal. Vnelo se je prostorih za papirne odpadke. Neumornemu delu požarnih bramb iz Pirnič, Sore in Ljub-

ljane se je posrečilo, da je ostal požar omejen le na glavno poslopje vrjanske tovarne. Le temu, da je ponoči deževalo, se je zahvaliti, da goreči papirnati kosi niso zažgali več hiš. Ko se je podrla streha, je bilo ranjenih več oseb. Pravijo, da je škode blizu tri milijone kron. Vsled požara je prizadetih približno 200 delavcev in delavk; storilo se bo vse, da se jim odkaže delo v drugih tovarnah družbe.

PREVIDNOST

skrbne
gospodinje

temelji na tem, da pri nakupu Kathreiner Kneippove sladne kave ne zahteva samo sladne kave ampak vsakokrat izrečno naglašja, da hoče Kathreiner in vzame le take izvirne zavitke, na katerih se nahaja slika župnika Kneippa kot varstvena znamka in ime Kathreiner. Le ti znaki jamčijo za pristnost Kathreinerja.

Za kratek čas

Uganka.

Dvoizložna beseda.

Iv. Baloh.

Ko je Gospod iz groba vөн prišel, je grob njegov še vedno ga imel, mrlji vsakteri jih dobi, ko se mu rakev v zemljo položi; ima jih vsaka cesta, gora, hrib, povsod zadeneš nanj prav vsaki hip, še vsaki dom, če je kaj prida, se vedno le na njem sezida. A čudno, v zraku pa ne obvisi, ker vedno proti zemlji on teži, otroci z njimi se igrajo in letajo, čez nje skakljajo, nevaren on je tvoji glavi, seveda vsaki ne, ampak le pravi, le glej v življenje nekega svetnika, ki Cerkev ga časti kot mučenika. So pa še drugi v hiši bogatina, tam kjer doma bliščeča je zlatnina, na kronah, prsih knezov se blestijo čim večji smo, tem dražji — govorijo, če ti le enega imaš, za majhno ceno ga ne daš, posode z njimi celo svete bogato večkrat so odete — zdaj črko prvo pa besedici izpusti in koj: Takò naj bo — izustil!

REŠITEV UGANKE PRINESEMO V 16. ŠTEVILKI, REŠITVE SE PA SPREJEMAJO SAMO DO 16. APRILA 1910.

Smešnice

V gostilni.

V gostilni zapazi natakar, da je eden izmed gostov skrivaj vtaknil srebrno žlico v žep. Ko čez nekaj časa dotični gost natakara pokliče k sebi in zahteva račun, vzame natakar svinčnik in začne glasno govoreč pisati: »Po in to, toliko in toliko in« — reče s tihim glasom — srebrna žlica 50 K, je skupaj 60 K; ali je tako prav?« — Gost ne zine nobene besede, plača in gre.

Pri zdravniku. »Jaz sem Vas preiskal in dognal, da imate kri zastrupljeno z nikotinom, ker preveč kadite!« — Bolnik: »Saj ne kadim!« — »Kaj, ne kadite — zakaj pa mi niste tega poprej povedali?!«

Dosti razumljivo. »No, kako je v zakonu, prijatelj?« — »Nič posebno povoljno ne. Sem se sicer bogato oženil, pa denarja le ne dobim!« — »No, potlej si lahko zadovoljen. Dobil si bogato, pa tudi prav pametno ženo!«

Proti bolestim vsled žolčnega kamna se uporablja od mnogih zdravnikov staro preizkušena **Franc Jožef-ova** grenčica z izvrstnim uspehom. Ta rudninska grenčica ima že od narave lastnosti rahlo in zanesljivo razkrajajočega sredstva v zelo veliki meri. Dnevna količina: 1 kozarec poln segret in zavžit na tešče. — Pri nakupu naj se zahteva pristno »Franz Jožef-ovo« grenčico in naj se ne pusti si vsiliti kaj manjvrednega. 6

Tržne cene

za 100 kg. Ljubljana

V Ljubljani, dne 6. aprila 1910.

Deželni pridelki:	Cena		Živila, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	28	—	živa vaga:		
Rž	14	60	Goveda pitana ..	76	—
Ajda	17	—	Teleta težka ..	104	—
Ječmen	16	80	Teleta mala ..	101	—
Oves	16	—	Prešči ..	125	—
Proso belo	10	—	Koštruni ..	105	—
Proso rumeno ..	17	50			
Koruzna stara ..	17	50	Kuretnina in drugo:		
Koruzna nova ..	15	—	Maslo kuhano ..	280	—
Leča	26	—	od K 200 — do ..		
Grah	—	—	Maslo surovo od ..	250	—
Laneno seme ..	37	—	K 200 — do ..		
Gratiča	24	—	Slanina sveža ..	190	—
Domača detelja ..	110	—	(špoh) ..		
Gorenjska repa ..	144	—	Slanina preka-	200	—
Fizol Ribničar ..	24	—	jena ..	202	—
Fizol Prepelčar ..	32	—	Mast svinjska ..	95	—
Fizol Mandalon ..	28	50	Loj ..	6	—
Cebula	9	—	Jajca 100 kom ..	1	84
Krompir	4	50	Pisanci ..	65	—
Zelje sveže ..	—	—	Golobi ..	5	70
Zelje kislo brez ..	4	50	Raca ..	6	—
soda ..	—	—	Gos ..		
Repn sveža ..	—	—			
Repn kisla brez ..	4	50	Kolonijalno blago		
soda ..	—	—	na debelo		
Brinje ..	32	—	Riz Rangon od ..	32	—
Kumna ..	20	—	K 25 — do ..		
Oreh ..	34	—	Kava Santos od ..	215	—
Gobe suhe ..	30	—	K 104 — do ..	56	50
Jetice ..	14	—	Sladkor ..	25	—
Zelod ..	—	—	Petrolej ..		
Smrekovi storži ..	8	—			
Seno ..	7	—			
Slama ..	6	—			
Stelja ..	4	50			